

عصر

روزنامه تجاری اقتصادی
چهارشنبه
۱۴۰۳ / ۲۸ رجب ۱۴۴۶
29 January 2025
۸ صفحه • پنج هزار تومان • سال سوم • شماره پانصد و هجده
www.asrghanoon.ir

دیپلماسی استکباری

رهبرانقلاب: پشت لبخندهای دیپلماسی، کینه‌های پنهانی نهفته است

رهبر انقلاب با اشاره به آیاتی از قرآن کریم که بغض و کینه دشمنان اسلام را بزرگ‌تر از آنچه بر زبان و رفتار آنها جاری است می‌داند، گفتند: اینکه نمایندگان کنگره آمریکا برای قاتل و عامل تکه تکه کردن هزاران کودک کف می‌زنند و او را تشویق می‌کنند و یا به کاپیتان ناو آمریکایی که هواپیمای مسافربری ایران با ۳۰۰ سرنشین را سرنگون کرد مدال تشویقی می‌دهند، نمونه‌هایی از باطن خبیث و دشمنی‌ها و کینه‌های آنها است که پشت لبخندهای دیپلماسی پنهان است و باید در مقابل این حقایق، چشمان خود را باز کنیم و به تعبیر قرآن، به دنبال دوستی پنهانی با آنها نباشیم. باید مراقب باشیم که با چه کسی مواجهیم و با چه کسی معامله می‌کنیم و حرف می‌زنیم.
در صفحه ۲ بخوانید

خون‌های غزه به گردن کیست؟

مصیبت‌های امروز غزه ریشه در سازش‌های دیروز دارد. خون ده‌ها هزار مؤمن که حتی مجال بر زمین ریختن هم نیافت و بر سقف‌ها و دیوارها پاشیده شد به گردن وادادگان در نسل‌های قبلی فلسطینی است.

۲

منطق، خطاسنج اندیشه است

در منطق یک‌سری مباحث مبنایی و بنیادین داریم و چه بسا این مباحث برای افرادی که تخصص منطق ندارند و نمی‌خواهند به این مبانی آگاهی داشته باشند، لازم و ضروری است.

۳

حکومت در فقه انرژی سرمایه‌گذاری کند

در مورد موضوعی مثل انرژی اما تاکنون کسی حرفی نزده؛ لذا فقیه ما باید بیاید با هزار زحمت از سطح قواعد کلی و عام شروع کند و بعضی از گزاره‌های احکام را در بیاورد که معمولاً در یک دوره، امکانش هم نیست.

۴

هیچ‌گوشی قاچاقی، رچیسترنمی‌شود

فرایند واردات تلفن همراه، چه به صورت رسمی و چه از طریق مسافری، روند قانونی مشخصی دارد. این روند شامل ثبت اطلاعات دستگاه در سامانه‌های مختلف مانند سامانه جامع تجارت، سامانه همتا و سامانه گمرک است.

۵

فهم رسانه‌ای حماس الجزیره‌ای است نه ایرانی!

این روزها مقاومت فلسطین در غزه، پس از شکست نظامی محیرالعقول دشمن سر تا پا مسلح صهیونی، دارد در عرصه رسانه و عملیات روانی نیز پیروزی‌های بیابایی و شگفت‌انگیزی کسب می‌کند. چیزی که خود ما نیز انتظار آن را نداشتیم!

۶

ورود عمیق چین به عرصه فیلم و سینمای جهان

در این پروژه‌های مشترک، چین همیشه دست بالا را دارد و در نتیجه بر لحظه نمایشگاه در فیلم‌ها تأثیر می‌گذارد و در عین حال خواسته‌های سرمایه‌گذاران چینی را در نظر می‌گیرد.

۱

پشت لبخندهای دیپلماسی، کینه‌های پنهانی نهفته است

شما را دچار مشکل کند آنها می‌پسندند.

رهبر انقلاب با اشاره به آیاتی از قرآن کریم که بغض و کینه دشمنان اسلام را بزرگ‌تر از آنچه بر زبان و رفتار آنها جاری است می‌داند، گفتند: اینکه نمایندگان کنگره آمریکا برای قاتل و عامل تکه تکه کردن هزاران کودک کف می‌زنند و او را تشویق می‌کنند و یا به کاپیتان ناو آمریکایی که هواپیمای مسافربری ایران با ۳۰۰ سرنشین را سرنگون کرد مدال تشویقی می‌دهند، نمونه‌هایی از باطن خبیث و دشمنی‌ها و کینه‌های آنها است که پشت لبخندهای دیپلماسی پنهان است و باید در مقابل این حقایق، چشمان خود را باز کنیم و به تعبیر قرآن، به دنبال دوستی پنهانی با آنها نباشیم.

ایشان با تأکید بر ضرورت هوشیاری در مواجهات جهانی، تأکید کردند: باید مراقب باشیم که با چه کسی مواجهیم و با چه کسی معامله می‌کنیم و حرف می‌زنیم.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای، جریان مقاومت در دوره کنونی را رشع‌های از بعثت نبوی و برخاسته از انقلاب اسلامی ایران خواندند و با اشاره به پیروزی شگفت‌انگیز غزه گفتند: این منطقه کوچک و محدود توانست رژیم تا دندان مسلح صهیونیستی و متکی به پشتیبانی کامل آمریکا را به زانو درآورد و این پیروزی ناشی از بکار بستن عقل و ایمان و دل بستن به خدا و اعتقاد به عزت الهی است.

ایشان ایستادگی حزب‌الله سرفراز با وجود خسارت از دست دادن شهید نصرالله را نمونه‌ای دیگر از جلوه‌های درخشان مقاومت در عصر حاضر برشمردند و افزودند: مگر چند انسان بزرگ در دنیا در حد و اندازه سیدحسین نصرالله وجود دارد؟ با از دست رفتن چنین شخصیتی و در حالی که دوست و دشمن خیال کردند کار حزب‌الله تمام شد، حزب‌الله نشان داد نه تنها پایان نیافته است بلکه در مواردی با انگیزه بیشتر در مقابل رژیم صهیونیستی ایستادگی کرد.

در ابتدای این دیدار آقای پزشکیان رئیس جمهور، هدف بعثت انبیا را اقامه حق و عدالت برای از بین بردن اختلافات و درگیری‌ها برشمرد و با اشاره به نخستین اقدام پیامبر اکرم پس از هجرت به مدینه برای ایجاد پیمان برادری میان قبائل دارای اختلاف دیرینه گفت: امروز بیش از همیشه ایران، جوامع اسلامی و همه ملل به پایبندی به این نگاه احتیاج دارند.

آقای پزشکیان در پایان با اشاره به جنایات قدرت‌ها و ریختن خون مسلمانان و کودکان به بهانه‌های مختلف، خاطر نشان کرد: با وحدت و انسجام مسلمانان، زمینه تحقق عدالت فراهم و خواب ستمکاران برای تداوم جنگ و خونریزی آشفته خواهد شد.

در سالروز بعثت پیامبر اسلام حضرت محمد مصطفی (ص) صبح دیروز رؤسای سه قوه و جمعی از مسئولان نظام، سفرای کشورهای اسلامی و قشرهای مختلف مردم با حضرت آیت الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی دیدار کردند.

رهبر انقلاب در این دیدار بعثت را جریانی مستمر و همیشگی و مهمترین درس آن برای جوامع بشری بویژه مسلمانان را بکارگیری عقل و ایمان به منظور ایجاد تحول فکری و ادراکی دانستند و تأکید کردند: در دوره کنونی، جریان مقاومت که از پیروزی انقلاب اسلامی آغاز شد،

جلوه‌ای از بعثت است که با بکارگیری عقل و ایمان توانست ملت‌های مسلمان و حتی غیر مسلمانان را بیدار کند و به زانو در آمدن رژیم صهیونیستی در مقابل غزه و لبنان نتیجه همان مقاومت است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با تبریک عید مبعث به ملت ایران و امت اسلامی و همه آزادی‌خواهان و آزادگان جهان، تقارن این عید با ماه بهمن یعنی ماه پیروزی انقلاب اسلامی برخاسته از جریان بعثت را گرمی‌اش دانستند و گفتند: بعثت یکی از بزرگ‌ترین و برترین رخدادهای تاریخ بشریت است چرا که با ایجاد تحول عظیم فکری و ادراکی، تحولی عظیم و بی‌نظیر در مردم آن دوره و ادوار پس از آن ایجاد کرد.

ایشان ابزار پیامبران برای ایجاد تحول در جوامع بشری را دو عنصر عقل و ایمان خواندند و افزودند: پیامبران با بیدار کردن عقل و ایمان موجود در درون انسان‌ها، به بشر برای یافتن راه رشد و صراط مستقیم کمک می‌کنند و علت تأکید مکرر قرآن بر تفکر، تعقل و تدبیر همین مسئله است.

رهبر انقلاب، ایمان و رکن اصلی آن یعنی توحید را شاکله جهان‌بینی اسلامی و پایه تشکیل جامعه اسلامی خواندند و خاطر نشان کردند: بعثت حادثه‌ای دفعی و مخصوص یک روز نیست بلکه جریانی مستمر و همیشگی است که به شرط بکارگیری عقل و ایمان، می‌توان از برکت و درس‌های آن در همه دوره‌ها برای ایجاد تحول فکری و عملی و اصلاح مشکلات استفاده کرد.

ایشان یکی از پیام‌های مهم بعثت برای همه دولت‌ها و ملت‌های مسلمان را باور به حقیقت «از آن خدا دانستن عزت» خواندند و گفتند: با برخورداری از عزت الهی، هیچ دشمن و عامل بیگانه‌ای قادر به اثرگذاری منفی در هیچ‌یک از یک ساحت‌های روحی و جسمی نخواهد بود.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای نگاه عقلانی به حوادث امروز دنیا را برای همه بخصوص مسئولان ایران بزرگ و اسلامی ضروری برشمردند و در تبیین رویکرد استعمار برای غارت جوامع بشری گفتند: تاریخ استعمار نشان‌دهنده سه مرحله «غارت منابع طبیعی»، «غارت فرهنگی و تخریب فرهنگ‌های اصیل» و «غارت و تصرف هویت ملی و دینی» ملت‌هاست و امروز نیز دستگاه‌های قدرتمند و شیطان‌ی عالم در حال تحمیل هر سه مرحله استعمار علیه ملت‌ها هستند.

ایشان دولت آمریکا را در رأس قدرتهای استکباری و استعمارگر و دولتی تحت نفوذ قدرتمندان مالی جهان خواندند و افزودند: کار تال‌های بزرگ مالی هر روز به شیوه‌ای برای تغییر هویت و مصالح ملت‌ها و گسترش نفوذ استعماری خود در حال نقشه کشیدن هستند و به تعبیر قرآن، هر چه

خون‌های غزه به گردن کیست؟

مهدی افراز

جنگ دوم جهانی، مدرسه است. یکی از درس‌هایش نفی مداخلیت عدد کشته‌ها در تعیین طرف پیروز است. ثبت بیش از ۶۰ میلیون کشته از متفقین به عنوان فاتحان در برابر ۱۲ میلیون کشته از متحدین به عنوان بازندگان، کافی است تا برای همیشه بدانیم بحث از تعیین طرفین غالب و مغلوب و پرسش از پیروز کیست؟، با حساب و کتاب تعداد کشته‌ها و مقایسه آن‌ها، تا چه حد لغو است. اما...

از ۷ اکتبر ۲۰۲۳ تا ۱۹ ژانویه ۲۰۲۴ را با چه شمارش کنیم؟ یک سال؟ ۱۵ ماه؟ ۴۷۰ روز؟ ۱۱ هزار ساعت؟ ۶۷۰ هزار دقیقه؟ بی‌تردید منصفانه‌ترین روش برای مرور این ایام، ثانیه‌هاست. ۴۰ میلیون لحظه ... در لحظه به لحظه این ایام، در این ۴۰ میلیون مرتبه، خون‌های مقدس و معصومی ریخته شد که هر کدامش قرار و استقرار را از انسان می‌رباید. فارغ از تلاش برای اثبات وجه انتصاری آن، باید روشن شود که این خون‌ها به گردن کیست؟

می‌توانیم با یک فرم حماسی و غرور آفرین القا کنیم که دستاوردهای طوفان مردم غزه آنقدر عظیم است که ارزشش را داشت که برای خلق آن بیش از این هم در پیشگاه تاریخ و بشریت، قربانی داشته باشیم ... می‌توانیم با یک خشم تمدنی، جنون تکنولوژیک و انحطاط ایدئولوژیک غرب را قاتل مباشر هزاران زن و کودک غزای بدانیم و منطق بچینیم که ذبح جمعی ۵۰ هزار انسان هزینه‌ای بود تا خبر فروپاشی نظام ارزشی مدرن را به گوش همگان برساند ... می‌توانیم با زنده کردن عقده‌های فروخته‌ها از مردان جمهوری اسلامی، به مداخلات دائمی آن‌ها به عنوان مشارکت کنندگان در این پرونده ضریب بدهیم و آن‌ها را به جرم کار کشی نیابتی، در تصویر ذهنی خود محاکمه و تیرباران نماییم ... می‌توانیم ساده‌تر و سیاسی‌تر هم باشیم و همه لعن‌ها و نفرین‌های خود را به تیم نابکار و جنایتکار فعلی، پروتکل‌های دانشوران صهیون و الهیاتی چون بر خیز اول تو بکش، نثار کنیم.

اما می‌توانیم کمی از قتلگاه غزه بیشتر فاصله بگیریم و بیابیم که زمینه‌سازان اصلی این فاجعه، دقیقاً همان‌ها هستند که امروز نیستند ... همان‌ها که در گفتگوهای راجز به رژیم آموختند پیش‌پای ما جز مقاومت مسیری دیگری هم هست و برای انتخاب آن نیاز داریم تا کمی بیشتر کشته شویم ... همان‌ها که در کمپ دیوید، جنگنده‌ها را بد عادت کردند که اگر هدفمندتر رهاکتی زودتر پسرعمو بودنمان را به یاد خواهیم آورد ... همان‌ها که در اسلو روی کاغذ نوشتند که غده شما چندان هم سرطانی نیست و بدهید ما هم از آن به صورت خودگردان بمکیم ... همان‌ها که در مادرید، گرا دادند که انتفاضه‌چی‌ها اقلیتی تندور هستند که باید برای حذفشان در انتخابات‌ها از ما حمایت شود ... همان‌ها که در نیویورک شاخه زیتون به دست گرفتند و دست ستوارها، حمدان‌ها و عایش‌ها را برای یک تاریخ از سلاح خالی کردند ...

مصیبت‌های امروز غزه ریشه در سازش‌های دیروز دارد، خون ده‌ها هزار مؤمن که حتی مجال بر زمین ریختن هم نیافت و بر سقف‌ها و دیوارها پاشیده شد به گردن وادادگان در نسل‌های قبلی فلسطینی است. کسانی که در همه دادگاه‌های ذهنی امروز غایب هستند. اگر امروز انسان فلسطینی مافوق تصور ایستاده و بی‌محابا هزینه می‌دهد، دلایل این آگاهی تاریخی است که برای او سراب مذاکره و سازش به انتهای خط رسیده و برای انفتاحی دیگر باید هزینه‌های تحمیلی همان مسیر را قبل از آن که عمیق‌تر و سنگین‌تر شود پرداخت نماید.

رزمایشی با پیام مشخص به ترامپ

علیرضا تقوی‌نیا

نیروی دریایی سپاه پاسداران گسترده‌ترین رزمایش چند سال اخیر خود را شروع کرده است؛ این رزمایش با هدف تمرین انواع عملیات رزم دریایی و تصرف اهداف از پیش تعیین شده در نقاط حساس خلیج فارس انجام می‌گیرد. در خصوص این رزمایش چند نکته باید ذکر گردد.

۱. با روی کار آمدن دولت ترامپ و احتمال وضع محدودیت‌های بیشتر بر صادرات نفت ایران، اینگونه استنباط می‌شود که سپاه پاسداران قصد دارد پیغامی را به کاخ سفید و متحدانش ارسال کند که هرگونه تلاش برای جلوگیری از صادرات نفت جمهوری اسلامی موجب اختلال در امنیت صادرات انرژی در خلیج فارس خواهد شد.

۲. ترامپ اعلام کرده که فشار بر ایران را تشدید خواهد کرد و شرایطی برای توافق با این کشور اعلان کرده (از جمله ۱۰ بار راستی آزمایی) که تحقیرآمیز است و بعید می‌نماید که دوطرف در خصوص تحدید برنامه اتمی جمهوری اسلامی به یک توافق مشخص دست یابند؛ در نتیجه بالا گرفتن تنش‌ها در روابط تهران و واشنگتن دور از انتظار نیست و رزمایش سپاه جهت آمادگی برای ورود به آن شرایط ارزیابی می‌گردد.

۳. درگیری نظامی ایران با آمریکا در دوره ترامپ بعید به نظر می‌رسد اما احتمال حمله اسرائیل به تاسیسات اتمی جمهوری اسلامی در این دوره بعید نیست؛ خصوصاً که نتانیاهو ریسک پذیر بوده و با توجه به انتقادات در پی شکست در غزه و عقب نشینی از این باریکه، احتمالاً به دنبال یک اقدام نظامی جهت تثبیت و تحکیم موقعیت خویش در سیاست اسرائیل خواهد بود. در نتیجه سپاه باید آمادگی خود را برای هر وضعیتی بالا ببرد.

۴. به نظر می‌رسد در صورت اختلال در صادرات نفت ایران، سپاه نیز اقداماتی را در دستور کار خود قرار دهد از جمله بازرسی از کشتی‌ها و در صورت لزوم توقیف محموله‌های کشورهای متخصص.

۵. اقدامات آمریکا علیه یمن و پاسخ قاطع یمنی‌ها نشان می‌دهد که دنیا احتمالاً بر بد سر کنترل تنگه باب المندب را نیز در دریای سرخ شاهد باشد و این امر اهمیت و حساسیت خلیج فارس و تنگه هرمز را نیز یادآور می‌شود. بنابراین لازم است نیروی دریایی سپاه با رزمایش گسترده نشان دهد که تنگه‌های هرمز و باب المندب می‌تواند پاشنه آشیل ترامپ و متحدانش شود و بهتر است از اعمال سیاست خصمانه نفتی علیه ایران دست بردارد.

شایان ذکر بوده که دکترین امنیتی همیشگی ایران استفاده از خلیج فارس و صادرات انرژی برای همه یا هیچکس بوده و قطعاً در صورت تصمیم جدی ترامپ برای اختلال در صدور نفت جمهوری اسلامی، عابربانک‌های آمریکا در ساحل جنوبی شاخاب پارسی جزو لیست تنبیه شوندگان توسط محور مقاومت خواهند بود.

عربستان بادش نرفته که ۱۰ پهباد یمنی در چشم برهم زدنی تولید نفت این پادشاهی را به نصف رسانده‌اند؛ پهبادها و موشک‌های یمن هم پیشرفته‌تر از سال ۲۰۱۹ شده‌اند و هم زیادتر و نیز کیفیت خود را در حمله به اسرائیل نشان داده‌اند. در نهایت باید گفت به نظر می‌رسد سپاه قصد دارد با رزمایش در خلیج فارس ابزارهای خود را برای تحمیل نظراتش بر آمریکا و متحدانش را یادآور شود و به ترامپ این پیغام را بدهد که در صورت بروز اقدامات خصمانه، هم احتمال تغییر در دکترین اتمی ایران و هم اختلال در آبراه‌های مهم دنیا یعنی هرمز و باب المندب برای ایالات متحده و متحدانش وجود دارد.

ایران چگونه می‌تواند تهدید زنگه‌زور را خنثی کند؟

مهدی محمودی منتصر

مطرح شده که البته اکنون پروژه عمرانی آن در بخش جاده‌ای در جریان است، اما مذاکراتی برای احداث مسیر ریلی نیز که اهمیت راهبردی بالاتری دارد، در این چارچوب انجام شده است.

البته با توجه به سوابق باکو و ضعف مفرط ایروان بخصوص پس از شکست در جنگ اخیر قره‌باغ، احتمال بالایی وجود دارد که پس از مدتی آذربایجان با یک عملیات برق‌آسای نظامی، این منطقه را -که در روایت خود آن را بخشی از خاک آذربایجان تاریخی می‌خواند- به قلمرو خود الحاق کند.

در این میان، راهبرد ایران عمدتاً متماثل به نوعی انفعال و در عین حال ایجاد مانع در راه پیشبرد چنین طرحی با اقدامات سیاسی و نظامی بوده است؛ حال آنکه ما مجبور به انتخاب بین رضایت به ساخت این کریدور و یا مانع‌تراشی مطلق برای پیشبرد آن نیستیم!

ایران امکان مشارکت مثبت در این پرونده را توأم با حفظ منافع ملی خود دارد. به این منظور ابتکار موسوم به «کریدور ارس»

جمهوری آذربایجان احتیاج دارد از طریق زمینی به نخجوان متصل شود و به این منظور، وجود مسیر ریلی امن و پایداری که بتواند به‌صورت بلندمدت به آن اتکا کرده و با آزادی عمل به حمل‌ونقل کالا و مسافر میان سرزمین اصلی خود و نخجوان بپردازد، ضروری به نظر می‌رسد. این موضوع برای افزایش پیوستگی سرزمینی این دولت نیز اهمیت دارد. آذربایجان برای تحقق چنین مسیری علیرغم مخالفت ارمنستان، به دنبال ایجاد مجموعه‌ای از راه‌های ریلی و جاده‌ای در خاک ارمنستان و به موازات مرز ایران تحت عنوان «کریدور زنگه‌زور» است.

این مسیر از دید جمهوری آذربایجان تنها در صورتی کارآمد و قابل‌اتکا است که یا با جدا شدن آن از خاک ارمنستان و الحاق به خاک آذربایجان، تحت حاکمیت باکو قرار گیرد و یا آنکه در حیطة این کریدور آزادی عمل و کنترل کامل داشته باشد؛ که

منطق، خطاسنج اندیشه است

عباس گوهری - محمد معارفی - فاطمه نبوی

حکومت در فقه انرژی سرمایه‌گذاری کند

احمد رهدار

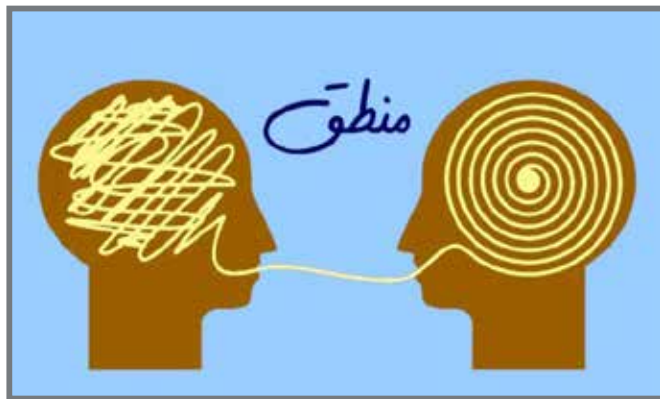
میشل فوکو یک نظریه‌ای مطرح کرد مبنی بر اینکه دانش، امتداد قدرت است؛ به تعبیری، دانش‌ها، تولید دستگاه‌های قدرت هستند. ضمن اینکه این نظریه در کلیت خود قابل نقد است؛ زیرا ما در تاریخ علم دانش‌هایی را داریم که افراد غیروابسته و بلکه ضد قدرت مستقر، آنها را تولید کرده‌اند. البته دانش‌هایی هم داریم که دستگاه قدرت در تولید آنها سهیم بوده است. اما فی‌الجمله، این حرف دقیقی است. در منابع دینی ما هم دانش را قدرت معرفی کرده و فرموده است: العلم سلطان. قلعه‌ها یا خاکریزهای دانش، مخصوصاً دانش‌های هزینه‌بر، قائم به حکومت‌ها هستند.

از آن جمله است دانش هسته‌ای که کمی پیشرفت در آن، مستلزم صرف هزینه‌های گزافی است. معمولاً دانشمندان و سرمایه‌گذاران خصوصی در مواردی سرمایه‌گذاری نمی‌کنند که احتمال پیشرفت، ۵ درصد است؛ لذا سرمایه‌گذاری در خاکریزهای دانش‌ها، کار دولت‌ها است. به گمان من اگر مسئله انرژی برای حکومت اسلامی مهم است که حتماً هست و اگر تحفظ بر حیث اسلامیت آن نیز مهم است که حتماً هست، نتیجه قهری این دو نکته این است که خود حکومت باید وسط بیاید و از یک سری فقیهان هم بخواهد که فقه انرژی را در بیاورد.

فقیهی که می‌خواهد در حوزه انرژی اظهار نظر کند نیز باید یک تجربه زیسته‌ای در چرخه این حوزه داشته باشد. محال است یک فقیهی در حوزه انرژی بتواند حرف متقن و پیش‌برنده بزند و در عین حال خود انرژی هسته‌ای را بازدید نکرده باشد و در بستر موضوع آن قرار نگرفته باشد. حکومت اگر می‌خواهد در این زمینه پیشرفتی داشته باشد باید چند فقیه را فراخوان دهد و نمونه‌های متفاوت انرژی را از ابتدا تا انتها نشان دهد و کمک کند که یک تجربه زیسته‌ای در این حوزه پیدا کنند، وانگهی از آنها بخواهند که در مورد مسائل مطرح در آن باب به تحقیق و اظهار نظر بپردازند.

از طرف دیگر، حکومت باید این فقها را به میزانی که برایش مسئله فقه انرژی مهم است، تأمین کند. تأمین خاص نیز یک استلزامی دارد و آن اینکه ۵ تا ۱۰ تا فقیه را بگوید شما هیچ‌کاری دیگری انجام ندهید و فقط روی این مسئله متمرکز شوید؛ در عوض شما را صد تأمین می‌کنیم.

از طرفی هم ما داریم فقیهانی که در حوزه علمیه درس خارج فقه انرژی برگزار کرده‌اند. اگر ما امروز در فقه الصلاه یا فقه الزکات یک مبانی متقن و ادبیات متورم و دیدگاه‌های متکثری داریم، دلیلش این است که فقیهان ما ۱۳ قرن راجع به این موضوع حرف زده‌اند. در مورد موضوعی مثل انرژی اما تاکنون کسی حرفی نزده؛ لذا فقیه ما باید بیاید با هزار زحمت از سطح قواعد کلی و عام شروع کند و بعضی از گزاره‌های احکام را در بیاورد که معمولاً در یک دوره، امکانش هم نیست. بنابراین، اگر حکومت بیاید در این موضوع سرمایه‌گذاری کند احتمال اینکه با یک شتاب بیشتری در این حوزه روبرو شویم هست.

علوم، کاری از پیش نخواهد برد. البته با تفکر نقادانه می‌توان ایده‌ها را به‌نقد کشید؛ ولی این شیوه فاقد عمومیت است و شاید در بسیاری موارد نتیجه عکس دهد.

منطق جدید؛ منطق قدیم

همچنین فاطمه نبوی، استادیار منطق ریاضی از دانشگاه قم با اشاره به اینکه منطق قدیم و جدید در پی صورت‌بندی شکل‌های استدلالی هستند، سخنان خود را آغاز کرد: منطق جدید از زبان ریاضی بهره می‌برد.

این زبان دو مزیت دارد؛ نخست اینکه بر خلاف زبان طبیعی امکانات بهتری به دست می‌دهد و فاقد ابهام است. در زبان طبیعی جملات به گونه‌های مختلفی برداشت می‌شود ولی در زبان ریاضی این جملات تفکیک می‌شود.

وی مزیت دوم را ناظر بر استدلال‌های کامپیوتری دانست و گفت: کامپیوتر استدلال را درک نمی‌کند؛ پس صورت‌های استدلالی باید به‌قدری منظم باشند تا هوش مصنوعی استدلال‌ها را از روی صورت‌های ارائه شده جلو ببرد و همین امر موجب رشد منطق ریاضی بوده است.

بخشی از این منطق در حیطه ریاضیات است؛ ولی در منطق معرفتی یا منطق تکلیف و منطق‌های دیگر، صورت‌های استدلالی عرفاً اتفاق می‌افتد ولی کامپیوتر بسیاری از آن‌ها را درک نمی‌کند.

به گفته نبوی صرفاً بخشی از هوش مصنوعی از منطق استفاده می‌کند؛ چراکه به سمت آموزش ماشینی و شبکه عصبی حرکت کرده است.

وی در بخشی دیگر از این مصاحبه در رادیو گفت‌وگو خاطر نشان کرد: هر آنچه که در منطق قدیم مورداستفاده بود، امروز باوجود هوش مصنوعی و کامپیوتر باید صورت‌های استدلالی را بیان کند؛ هر چند شکلی پیچیده و سخت بگیرد چراکه باید ارتباط با کامپیوتر برقرار شود و راهی به جز زبان ریاضی در دسترس نداریم.

استادیار منطق ریاضی از دانشگاه قم افزود: استدلال‌های پیچیده برای کسانی که سطح ریاضیات متوسطی دارند، به‌خوبی درک نمی‌شود؛ ازاین‌رو چنین چیزی نزد جامعه فلسفی چندان شناخته شده نیست.

کرده و جلوی مغالطات دیگران را خواهیم گرفت و این نیازی است که باید از سوی هر فردی مورد مطالبه قرار گیرد.

گوهری ادامه داد: در منطق یک‌سری مباحث مبنایی و بنیادین داریم و چه‌بسا این مباحث برای افرادی که تخصص منطق ندارند و نمی‌خواهند به این مبانی آگاهی داشته باشند، لازم و ضروری است.

در دانشگاه‌ها متأسفانه فرصت بازگو کردن گل منطق یعنی مغالطات برای دانشجویان نیست و لذا این بخش کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد؛ درحالی‌که این مهم در گفتگوها لازم بوده و در جامعه با اهمیت است.

منطق و تفکر نقادانه

در ادامه محمد معارفی، پژوهشگر حوزه منطق ضمن برقراری ارتباط زنده تلفنی با رادیو گفت‌وگو با اشاره به تکثرگرایی منطق اظهار کرد: وقتی به دنیای منطق می‌نگریم، به حوزه کامپیوتر، ریاضیات محض، هوش مصنوعی و... می‌رسیم و به‌سختی می‌توان وجه مشترکی میان این علوم پیدا کرد؛ اما می‌توان قاعده پیروی از قوانین را در آن‌ها درک نمود.

منطق در حوزه‌های مختلف، یکسان و یکتا نیست؛ ممکن است در یک حوزه منطقی خاص برگزیده شود که در دیگر حوزه‌ها، کمکی به ما نمی‌کند؛ مثلاً در جایی که تصور می‌شود یک منطق تغییربردار نیست، این امر در مطالعات ریاضیات متبلور می‌شود. وی افزود: بسیاری دانشگاه‌ها به سمتی رفته‌اند که سرریز مباحث خود را در فضاهای عمومی منتشر کرده و یا فضاهای عمومی و اجتماعی را از مباحث خود برخوردار نمودند؛ ولی نمی‌توان درباره موفقیت این پروژه‌ها قضاوت کرد.

بسیاری دانشگاه‌های سطح بالا، تلاش بسیاری برای عمومی‌سازی دانش خود کرده‌اند و منطق هم از این قاعده مستثنی نیست. در بسیاری موارد منطقیون در این راستا تلاش‌هایی کرده‌اند تا منطق را با المان‌های جذاب و مردمی، برای عموم در دسترس قرار دهند.

معارفی در بخشی دیگر از مصاحبه با رادیو گفت‌وگو منطق را به هنر تشبیه کرد که اساساً امری یگانه تلقی نمی‌شود؛ ما با هنرهای مختلف روبرو هستیم که گاه مخاطبان جدی را هدف قرار می‌دهند. برخی آثار سینمایی، هنری مختص جامعه هستند و آثاری دیگر، متعلق به گیشه می‌باشند. هیچ یک بهتر یا بدتر از دیگری نیست و فقط مخاطبان متفاوتی دارند.

منطق نیز به همین صورت است. برخی منطق‌دانان هیچ گفتگویی با افراد عادی ندارند و صرفاً حلقه‌ای ۱۰ نفره از پژوهشگران جدی اطراف خود را هدف قرار می‌دهند. در مقابل منطقی وجود دارد که قرار است نقش و کارکردی عمومی در اجتماع داشته باشد. وی ادامه داد: منطق پیچیده، اساساً نمی‌تواند وارد جامعه شده و با عموم مردم به گفتگو بپردازد. تلاش‌هایی بدین منظور صورت گرفته ولی همواره نمی‌توان نمره قابل قبول به آن‌ها داد.

شاید تفکر نقادانه در برخی موارد جذاب باشد ولی در بسیاری

مقوله پرداخته شده و این امر از ضروریات جامعه است.

سیدباقری با تصریح بر اینکه نظام سازی، الگوسازی و ایجاد ساختار عادلانه در حاکمیت بسیار حائز اهمیت است، افزود: مسئله‌ای که امروز بیش از گذشته به آن نیاز داریم، ایجاد ساختار عادلانه است و این امر موجب می‌شود تا طی مسیر راهبران عدالت تسهیل پیدا می‌کند.

وی با تأکید بر اینکه ایجاد ساختار صرفاً بر عهده دولت نیست، گفت: در فضای حکمرانی تمامی فرآیندها بر عهده دولت نیست، بلکه باید یک هم افزایی و تعامل بین دولت و مردم به وجود آید.

عضو هیات علمی گروه سیاست پژوهشگاه عنوان کرد: امام خمینی (ره) در طراحی یک ساختار عادلانه و برگرفته از مبانی اسلامی نقش بی بدیلی داشتند، اما امروز، این حرکت با چالش‌هایی روبرو است که می‌تواند عواقب ناخوشایندی نیز داشته باشد.

سید باقری با اشاره به برخی ضعف‌ها در حوزه عدالت گفت: امروز متأسفانه با فقدان‌هایی نظیر نظریه جامع اجتماعی، نظام

عباس گوهری در ارتباط زنده تلفنی با برنامه سوفیا علم منطق را ابزاری توصیف کرد و افزود: علوم در دودسته کلی تقسیم می‌شوند؛ برخی علوم مراد و مقصود هستند که علم پزشکی از آن جمله است.

برخی علوم ابزاری هستند و منطق جز این دسته از علوم بوده و خدمتگزار تمام معارف و اندیشه‌هاست؛ بنابراین منطق خطاسنج اندیشه است و اگر به کار برده شود، ما را در حیطه تفکر حفظ خواهد کرد و منجر می‌شود دچار اشتباهات و خطاهای شکلی نشویم.

بنیان‌گذار انجمن منطق افزود: بسیاری افراد که اهل فلسفه نیستند، به‌راحتی قادر به خواندن منطق بوده و با مقالات آشنا می‌شوند؛ خاصه در عصر کنونی که با اخبار و اطلاعات و گزاره‌های خبری انبوه روبرو هستیم و تشخیص غلط و صحیح، برای ما بسیار اهمیت دارد.

گوهری با اشاره به انجمن‌های علمی که از وزارت علوم مجوز دریافت می‌کنند و یکی از بنیان‌های علمی ایران اسلامی محسوب می‌شوند، افزود: افتخار داشتیم در کنار اساتید بزرگ به‌عنوان هیئت مؤسس انجمن منطق ایفای نقش کنیم.

در این ۱۵ سال فعالیت‌های خوبی شکل و سخنرانی‌های مختلف منطقی در دانشگاه‌ها صورت گرفته و به تألیفات و کارگاه‌های خوبی منتج شده است.

این استاد دانشگاه با بیان اینکه مباحث منطقی در چارچوب‌های دودوتاچار تابی جا می‌گیرد، در بخشی دیگر از مصاحبه با رادیو گفت‌وگو اظهار کرد: گاه افراد منطق را می‌دانند ولی اخلاق را رعایت نمی‌کنند.

در بسیاری موارد بر گفتگوهای علمی و مباحث اجتماعی نقدهای جدی داریم که نشان از جدانشدن سره از ناسره است ولی گاه تصور می‌شود، نقد صرفاً منفی باقی است.

گوهری خاطر نشان کرد: نقد کردن شامل بیان نقاط مثبت و منفی است ولی بیان منفی‌ها در نقد، غلط است. اما گاه افراد منطق را نیز می‌شناسند ولی چون اخلاق را رعایت نمی‌کنند، به ورطه غلط می‌افتند.

بنیان‌گذار انجمن منطق ادامه داد: گفتگوهای مختلفی از سوی سیاست‌یون، اهل فرهنگ و... مطرح می‌شود که گاه به جدل می‌انجامد. این‌ها به‌عمد می‌خواهند طرف مخالف را ساکت کنند. در این‌بین به مغالطه رو آورده و با هر شگردی سعی در ساکت کردن طرف مقابل دارند.

به گفته گوهری منطق تعریف و استدلال درست را به ما می‌آموزد و وقتی در تمام علوم نیازمند استدلال باشیم، غالباً از در منطق وارد خواهیم شد و به گزارش‌های اخلاقی می‌رسیم.

لذا در همه علوم باید از منطق استفاده کنیم اما جامعه به دو علت در عرصه تفکر دچار گرفتاری است که نخست به ناآگاهی قواعد منطق و دومی به عدم استفاده از قواعد منطق و افتادن به ورطه مغالطه باز می‌گردد.

این استاد علم منطق در دانشگاه در مصاحبه با رادیو گفت‌وگو تصریح کرد: اگر منطق را به‌خوبی بشناسیم، از مغالطه پرهیز

ساختار ناعادلانه موجب ایجاد سلطه و امپریالیسم فرهنگی می‌شود

سید کاظم سیدباقری

آموزشی عدالت محور و نظام پایش عدالت اجتماعی در کشور مواجه هستیم.

عضو هیات علمی گروه سیاست پژوهشگاه خاطر نشان کرد: ساختار ناعادلانه موجب استثمار، ایجاد امپریالیسم یا سلطه فرهنگی و خشونت می‌شود، البته عدم دسترسی به عدالت به این معنا نیست که دستاوردهایی نداشته ایم، بلکه این مفهوم را دارد که در رسیدن به آرمان‌ها و اندیشه اسلامی عقب ماندگی‌های داریم که باید با انگیزه مضاعف در مسیر رفع این مشکلات گام برداریم.

«هم اندیشی عدالت پژوهان» با حضور صاحب نظران، کارشناسان و فرهیختگان عدالت پژوه سه‌شنبه دوم بهمن ماه در سالن همایش غدیر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم برگزار شد، عدالت پژوهان و صاحب نظران شاخصی در هم اندیشی حاضر و به ایراد سخن پرداختند.

حجت الاسلام دکتر سید کاظم سیدباقری گفت: ساختار ناعادلانه موجب استثمار، ایجاد امپریالیسم یا سلطه فرهنگی و خشونت می‌شود.

عضو هیات علمی گروه سیاست پژوهشگاه هم در سخنانی اظهار کرد: یکی از مسائل عمده در خصوص عدم تحقق اندیشه اسلامی در جامعه که کمتر به آن پرداخته شده، نظریه عدالت اجتماعی در عرصه‌های مختلف است.

سیدباقری بیان کرد: در نظریه عدالت اجتماعی بایستی بیش از گذشته به بیان و تبیین مفهوم عدالت، مبنای و معیارهای عدالت که امروز دچار ابهام است، پرداخته شود و مورد توجه قرار گیرد.

وی ادامه داد: برای رسیدن به معیارهای عدالت اجتماعی راهبردهای اجرای عدالت باید مورد توجه قرار گیرد که متأسفانه کمتر به این

اروپا، قربانی آمریکا

مجید بهستانی

در حالی جنگ اوکراین وارد سال سوم خود می‌شود که بزرگترین حامی اروپا و اوکراین، حالا تصمیم جدیدی گرفته است: بی خیال اوکراین! بی خیال ناتو! دونالد ترامپ از همان روزهای انتخاباتی این ساز را کوک کرد که جنگ اوکراین ربطی به آمریکا ندارد و صرفاً هزینه جانی می‌شود که برای این کشور آورده مالی نخواهد داشت. ضمناً پوتین هم آنچنان که رسانه‌های لیبرال و جهان‌شی (گلوبال) می‌گویند رهبر بدی نیست و میشه تفاهم کرد.

در سوی دیگر، ترامپ به توسعه سرزمینی می‌اندیشد و بعد از گفتگوی تلفنی یک ساعته با همتای دانمارکی خود، همچنان اصرار دارد که گرینلند برای او باشد: یا مبارله بزرگ یا جنگ! اروپایی‌ها متوجه شدند که آمریکا توانسته آنها را در سه سال اخیر قیچی کند، و لبه‌های تیز قیچی هر روز بیشتر از قبل بدنهای نحیف اروپا را برش میزند. اگر اروپا اوکراین را میخواهد باید از گرینلند چشم‌پوشی کند و گرنه هر دو را به زور از دست خواهد داد.

اتحادیه اروپا بدون ناتو قدرت نظامی ندارد، و قلب ناتو در دستان آمریکا است. بعد از جنگ جهانی دوم، اروپای ورشکسته در آغوش ایالات متحده بزرگ شد و در بخش اقتصادی و نظامی همچنان آن کودک که امروز به سنین جوانی رسیده از سینه‌های واشنگتن می‌نوشد. جریان‌های راست و چپ اروپایی در سه دهه اخیر بارها از استقلال فرهنگی و سیاسی از آمریکا داد سخن دادند، ولی حالا در حوزه‌های اقتصادی و نظامی گرفتار شدند.

بزرگترین مانع اروپایی برای سیطره آمریکا بر این قاره سبز دولت المان بود که در طی جنگ اوکراین وابستگی و نزدیکی بیشتری به آمریکا نشان داده است. فعلاً اروپا مجبور است به آمریکا باج بدهد چون روسیه خطرناک تر است. ساخت «اتحادیه اروپا» تلاشی بود تا اروپایی‌ها در برابر تهدیدات آمریکا خودی نشان دهند. ولی در طراحی آمریکایی، ابر رویای اروپا خیلی زود پراکنده شد. همه چیز برگشت به نقطه سر خط.

برنده و بازنده آتش بس غزه

مهدی بختیاری

جنوب غزه (رفج) می‌ماند، چون آنجا تنفس‌گاه مقاومت فلسطین است.

۳. هدف اول که مشخصاً محقق نشد و در نهایت اسرائیل مجبور شد با حماسی مذاکره کند (و به آن امتیاز بدهد) که خواهان نابودی‌اش بود. ۳ هدف بعدی هم در فرآیند اجرای توافق باطل خواهد شد. در طرف مقابل، مقاومت اسلامی ۷ اکتبر بزرگ‌ترین ضربات امنیتی و نظامی تاریخ جعلی رژیم صهیونیستی را به آن وارد کرد و اسرائیل درگیر بزرگ‌ترین بحران سیاسی و امنیتی شد. در توافق پیش رو نیز بسیاری از اسرای فلسطینی که آزادی‌شان یکی از اهداف حماس بود، آزاد می‌شوند. موضوع فلسطین که به دلیل خیانت اعراب (توافقات سازش) می‌رفت در تاریخ باگانی شود، دوباره به صدر مطالبات جهان اسلام (و حتی فراتر از آن) برگشت و هزینه سازش لاقل برای کشورهای عرب بالا رفت.

از طرف دیگر، گروه‌های فلسطینی و در رأس آنها حماس، از ابتدا در هر مذاکره‌ای برای آتش‌بس و تبادل اسرا، به دنبال چند هدف بودند؛ از جمله توقف کامل جنگ، عقب‌نشینی کامل نیروهای اشغالگر صهیونیست از نوار غزه، باز کردن گذرگاه‌ها جهت ورود کمک‌ها به غزه، تضمین عدم بازگشت رژیم صهیونیستی به جنگ، بازسازی نوار غزه و رسیدن به یک توافق روشن و بدون ابهام برای تبادل اسرا. البته با از دست دادن رهبران و فرماندهان بزرگ، خسارات زیادی به جبهه مقاومت وارد شد که هر چند در تاریخ بی‌سابقه نیست ولی تجمع این همه خسارت در یک بازه زمانی محدود بی‌سابقه بود. قتل‌عام ۵۰ هزار انسان مظلوم که عمدتاً زن و کودک بودند، از هر چیز دیگر دردناک‌تر است اما هیچ منطقی کشتار مردم بی‌دفاع را نشانه پیروزی محسوب نمی‌کند.

در نهایت، با اجرای توافق، بازی در اسرائیل تازه بعد از آتش‌بس شروع می‌شود. اسرای اسرائیلی آزاد می‌شوند اما خود اسرائیل همچنان گروگان حماس خواهد بود. هر چند باید این نکته مهم را نیز مدنظر داشت که رژیم هیچ ارزش و احترامی برای توافقات بین‌المللی قائل نیست و دولت نتانیاهو نیز اکنون زیر فشارهای زیادی قرار دارد و هیچ بعید نیست بعد از اجرای توافق یا حتی در حین آن، زیر میز بزند و همه آنچه را بر سر آن توافق شده است، ملغی کند.

نمایش جابجایی ژئوپلیتیک در شام!

صابر گل‌عنبری

نظام حکمرانی فرقه‌ای، بحران‌های سیاسی و کشمکش‌های مستمر داخلی، تبدیل شدن به میدان رقابت‌های خارجی و نبود حکمرانی اقتصادی است. بدون پایان دادن به این وضعیت و همچنین تحقق قسمی از حکمرانی توسعه محور این کمک‌های خارجی صرفاً نقش یک مسکن و بهبود دهنده مقطعی را دارند. گویا رهبران و نیروهای سیاسی لبنانی تا حدودی به درکی نسبی در این باره رسیده‌اند و «ضرورت توسعه» کلید واژه سخنرانی جوزف عون پس از کسب رای مجلس لبنان بود. اما لبنان تا رسیدن به این مطلوب و حل بحران اقتصادی خود راه درازی در پیش دارد.

سوریه هم با دو معضل بازسازی و تحریم‌ها روبرو است که بدون رفع دومی، اولی هم امکان‌پذیر نیست. نظر به تکاپوی ترکیه، قطر و عربستان و وعده‌های اروپا و بعضاً آمریکایی‌ها به احتمال زیاد دستکم این تحریم‌ها در آینده پیش‌رو پس از تخفیف جزئی آن‌ها در دوره بایدن کاهش قابل ملاحظه‌ای پیدا کند.

آتش‌بس در غزه از ساعت ۸:۳۰ صبح روز یکشنبه ۳۰ دی به وقت محلی آغاز شد و ارتش اسرائیل بتدریج در حال عقب‌نشینی از برخی مناطق مسکونی غزه است. قرار بر این است در مرحله اول، بخشی از نظامیان اسرائیل در برخی نقاط در عمق ۱۱۰۰ متری غزه، مثل گذرگاه ایزر و بیت‌لاهییا در شمال غزه، همچنین در ۲ محور نتساریم در مرکز و فیلادلفی در جنوب باقی‌مانند و پرواز جنگنده‌های اسرائیلی در آسمان غزه هم به مدت ۱۲ ساعت متوقف شود. آوارگان فلسطینی می‌توانند به رفح (جز محور فیلادلفی) برگردند و البته آوارگانی هم که از شمال به جنوب آمده بودند، فعلاً حق برگشت به خانه را ندارند.

همچنین به صورت میانگین ۶۰۰ کامیون کمک‌های بشردوستانه از گذرگاه رفح وارد غزه می‌شود. درباره اسرا نیز توافق در ۳ مرحله ۴۲ روزه انجام خواهد شد که مرحله اول، توقف موقت عملیات‌های نظامی ۲ طرف، خروج نیروهای اسرائیل از مناطق پرجمعیت غزه و بازگشایی گذرگاه رفح برای رساندن کمک‌ها و خروج بیماران و مجروحان است. در این مرحله ۳۳ اسیر اسرائیلی (چه زنده و چه مرده) طبق یک زمان‌بندی چند روزه آزاد می‌شوند.

تعداد اسرای فلسطینی که قرار است در مرحله اول آزاد شوند، هنوز به شکل دقیق مشخص نیست و اعداد متفاوتی گفته می‌شود: از ۱۷۳۷ تا ۱۹۷۷ نفر. مرحله دوم مربوط به بازگشت آرامش کامل و پایدار، مبادله تعداد بیشتری از اسرا و بازداشت‌شدگان و خروج کامل نیروهای اسرائیلی از غزه است (تا این مرحله ۶۰ اسیر اسرائیلی هنوز در دست حماس هستند و بتدریج با توافقات بعدی آزاد خواهند شد).

در نهایت مرحله سوم، شامل آغاز اجرای طرحی برای بازسازی غزه طی یک دوره ۳ تا ۵ ساله، تبادل اجساد اسرای ۲ طرف، باز کردن همه گذرگاه‌ها و آزادی تردد فلسطینی‌ها در غزه است.

همان‌طور که در جزئیات توافق دیده شد، هیچ جا حرفی از نابودی حماس و تغییر ساختار امنیتی در غزه نیست. در هر جنگ و درگیری، برای پیدا کردن طرف بازنده و برنده، باید اهداف آنها را بررسی کرد و دید چقدر توانسته‌اند اهداف خود را محقق کنند. اسرائیل حمله زمینی به غزه را ۲۷ اکتبر ۲۰۲۳ با ۳ هدف آغاز کرد و این اهداف را صراحتاً هم اعلام کرد:

- ۱- نابودی کامل حماس
  - ۲- تغییر ساختار حاکمیتی غزه
  - ۳- آزادی همه اسرا بدون مذاکره
- بعدها اهداف دیگری هم اضافه شد، مثلاً:
۱. شمال غزه باید خالی از سکنه و تبدیل به منطقه حائل بین غزه و سرزمین‌های اشغالی شود.
  ۲. اسرائیل تأکید کرد بعد از جنگ هم از محور نتساریم که غزه را به ۲ بخش شمالی و جنوبی تقسیم می‌کند، خارج نخواهد شد.
  ۳. نظامیان صهیونیست برای همیشه در محور فیلادلفی در

«مشروعیت‌بخشی» به نظام جدید آن تنها از عهده ترکیه بر نمی‌آید.

این گونه به نظر می‌رسد که انکار از همان ابتدای کار توانست ریاض را وارد این بازی کند؛ تا جایی که امروز وزیر خارجه عربستان از رایزنی فشرده کشورش با آمریکا و اروپا برای رفع تحریم‌های سوریه خبر داد. همان‌اوا ایل سقوط نظام سوریه نیز هاکان فیدان بیان داشت که ترکیه در پرونده سوریه کاملاً با عربستان هماهنگ است.

لبنان و سوریه هر دو اقتصادی ورشکسته دارند. در سال‌های اخیر لبنان متعاقب قطع کمک‌های خارجی به ویژه از عربستان پس از تشکیل دولت نزدیک به حزب‌الله و متحدانش دچار قسمی فروپاشی شد و ایران هم در سایه تحریم‌ها و بی‌پولی نتوانست جای عربستان را در این کشور

پر کند و حتی دولت نجیب میقاتی به علت بیم از تحریم‌های ثانویه آمریکا از همکاری اقتصادی با ایران و واردات سوخت از پرهیز می‌کرد.

در واقع در کنار نحیف بودن اقتصاد ایران و نبود حکمرانی توسعه‌محور، تحریم‌های آمریکا هم جدا از تاثیرات ویرانگرش بر این اقتصاد، پیامدهای زیادی نیز بر فروکاست موقعیت منطقه‌ای ایران در یک دهه اخیر داشته است و همین خود یکی از عوامل برهم خوردن موازنه قوا در شامات بود. اکنون اما با بازگشت عربستان به لبنان و برقراری روابط با نظام جدید سوریه و درخواست ریاض برای لغو تحریم‌ها هر دو کشور به بهبود اقتصاد ورشکسته خود از طریق کمک‌های مالی امیدوار شده‌اند.

به احتمال زیاد هم وضعیت معیشتی لبنانی‌ها بهتر از قبل شود؛ اما تداوم آن و یک بهبودی پایدار معطوف به اصلاحات اقتصادی و تحقق رشدی مستمر است. معضل بنیادین لبنان

آغاز بازی مقصرسازی در لانه شیطان

حنیف غفاری

چینش ثوابت قطعی آتش‌بس اخیر در غزه، راهگشای معمای منطقه‌ای -راهبردی آن است. نخستین قدر متیقن آتش‌بس اخیر غزه این است که حماس زیر بار آزادی همه اسرای صهیونیست در ازای آتش‌بس غیر تضمین شده نرفت به عبارت گویاتر، مقاومت اسلامی فلسطین بازی تل‌آویو در مذاکرات آتش‌بس موقت را خواند: «خلع سلاح حماس در پرونده اسرا!» بر اساس نقشه اولیه مشترک آمریکا و رژیم اشغالگر قدس، قرار بود حماس در ازای آزادی همه اسرا، با انعقاد آتش‌بس دائم در غزه موافقت کند اما ساز و کار تضمین و اجرایی کردن این پیمان آتش‌بس، بر عهده واشنگتن و تل‌آویو بود! بایدن و دموکرات‌ها در طول سلسله مذاکراتی که در قاهره و دوحه برگزار شد، بارها از «تضمین محوری» آتش‌بس فرار کردند اما در مقابل، از حماس خواستند در همان گام نخست، همه اسرای صهیونیست را به صورت تضمین‌شده و قطعی آزاد کنند!

طبق آنچه از آتش‌بس نهایی و مفاد آن منتشر شد، قرار نیست همه اسرای صهیونیست در نوار غزه آزاد شوند، بنابراین حماس زیر بار آزادی همه اسرا نرفته و این برگ برنده را برای خود حفظ کرده است. نکته مهم‌تر اینکه رژیم اشغالگر قدس تعهد داده اگر آزادی همه اسرای صهیونیست و تکمیل روند آزادی آنها را می‌خواهد، باید تن به آتش‌بس دائم و تضمین‌شده در نوار غزه دهد. نکته مهم‌تر که حماس اجازه مانور صهیونیست‌ها در ۲ محور اصلی محل مناقشه، یعنی فیلادلفی و نتساریم را نیز نداد و یکی از پیش‌شرط‌های انعقاد پیمان آتش‌بس را آغاز خروج رسمی صهیونیست‌ها از این ۲ محور راهبردی اعلام کرد. همچنین مقاومت فلسطین بارها به واسطه‌های مصری و قطری اعلام کرده است حضور دائم، مشروط یا حتی مشترک صهیونیست‌ها با دیگر بازیگران عرب را در این ۲ محور بر نمی‌تابد.

از همه مهم‌تر آنکه نتانیاهو، بن‌گوریر و اسموتریچ که مثلث شیطانی کابینه ائتلافی رژیم اشغالگر قدس بودند، هر سه امیدوار بودند با نابودی حماس و اشغال غزه، اساساً کار به مبادله اسرای صهیونیست (در قالب پیمان آتش‌بس دائم و حتی موقت) نکشد اما اکنون بازی را در میدان و منطقه باخت‌اند. صورت مساله به اندازه‌های گویاست که حتی نتانیاهو نیز قدرت توجیه شکست میدانی -راهبردی خود را در جنگ غزه ندارد. بر خلاف هدفگذاری‌های اولیه کابینه ائتلافی نتانیاهو، نه خبری از نابودی حماس و نه خبری از اشغال کامل غزه توسط رژیم صهیونیستی نیست!

فراتر از آن، منازعات میدانی هفته‌های منتهی به آتش‌بس غزه، به گونه‌ای شکل گرفت که ارتش رژیم و موساد را بر لزوم عقب‌نشینی هرچه سریع‌تر از میدان به پهنه آتش‌بس متفق‌القول کرد. اکنون بازی مقصرسازی در تل‌آویو آغاز شده است. بخشی از این بازی را باید در مناسبات ۳ ضلع قدرت در اراضی اشغالی، یعنی موساد، ارتش رژیم اشغالگر و کابینه نتانیاهو جست‌وجو کرد. بخشی از منازعه، ناظر به وقوع عملیات طوفان الاقصی و بخش دیگر آن، ناظر به تکرور راهبردی و تاکتیکی نتانیاهو در جنگ غزه و تشدید دامنه و عمق نبرد به دیگر اضلاع، بدون هماهنگی کامل با ارتش است.

هدف مقامات ارشد ارتش، کابینه و موساد در اراضی اشغالی، مقصرسازی از دیگری و تیره نسبی خود در قبال شکست سهمگین کنونی در غزه است. سطح دوم مقصرسازی در اراضی اشغالی، متوجه کابینه رژیم است. بن‌گوریر، اسموتریچ و نتانیاهو در پی اعلام آتش‌بس غزه، متهم به عدم خوانش واقع‌گرایانه از صحنه نبرد و عدم پیش‌بینی سناریوهای محتمل و ممکن در قبال این آوردگاه مهم شدند. در این میان، حزب لیکود (حزب متبوع نتانیاهو) تلاش خواهد کرد ۲ جریان قوم‌گرای صهیونیست به رهبری بن‌گوریر - که بلافاصله پس از آتش‌بس رئیس (بن‌گوریر) و اعضای حزب از کابینه خارج شدند - و صهیونیسم مذهبی به رهبری اسموتریچ را عامل این خبط بزرگ راهبردی و محاسباتی قلمداد کند. در مقابل، اسموتریچ و بن‌گوریر نیز همین بازی را در تقابل با نخست‌وزیر رژیم اشغالگر قدس و حزب لیکود در پیش خواهند گرفت.

در ماورای این بازی مقصرسازی، تنها و تنها یک حقیقت خودنمایی می‌کند؛ اینکه مقصرسازی در شرایطی رخ می‌دهد که با آتش‌بس، «شکست واقعی» جایگزین «پیروزی ادعایی» شد. آنچه در نوار غزه رخ داد، مصداق همین جایگزینی است. نتانیاهو نه تنها دیگر نمی‌تواند (حتی با استناد به مولفه‌های انتزاعی و ذهنی) خود را پیروز جنگ غزه نشان دهد، بلکه سواي پرونده‌های فساد مالی چهارگانه‌اش، حالا باید در مقام یک متهم مضاعف، پاسخگوی اتهامات ده‌ها نهاد و سازمان در قبال شکست در رسیدن به اهداف خود در این نبرد باشد.

مصوبه ترخیص درصدی کالا و تشدید فشار بر بازار ارز ایران

ارز کالای وارداتی خود را قبل از ترخیص در سامانه مربوطه ثبت کنند. این قانون، به ویژه در شرایط تحریم، ابزاری برای مدیریت تخصیص ارز و اعمال نظارت بانک مرکزی بر منابع ارزی است.

با این حال، در خرداد ۱۴۰۱، ستاد مقابله با تحریم به منظور تسهیل واردات کالاهای اولیه و واسطه‌ای (که عمدتاً غیر اساسی هستند)، بخشنامه‌ای صادر کرد که به واحدهای تولیدی اجازه می‌داد تا ۹۰ درصد کالاهای خود را بدون کد رهگیری بانک (اعلام منشأ ارز) ترخیص کنند. ۱۰ درصد باقی‌مانده نیز پس از انجام مراحل بعدی و تأمین ارز توسط بانک مرکزی قابل ترخیص بود.

این مصوبه تا آبان ماه سال جاری تمدید شده بود. اما به نظر می‌رسد رویه عدم ارائه منشأ ارز برای بخش عمده‌ای از واردات به امری عادی تبدیل شده بود. به طوری که با توقف این مصوبه در آبان ماه، حجم زیادی از مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای در گمرک انباشته شد. این امر منجر به اعتراض واردکنندگان شد و در نهایت، مصوبه ترخیص ۹۰ درصدی کالاها در آذرماه سال جاری تا پایان فروردین ۱۴۰۴ تمدید گردید.

طرح جایگزین بانک مرکزی و مخالفت بخش خصوصی بانک مرکزی با این مصوبه مخالف بوده و طرح جایگزینی را برای تغییر فرآیند ترخیص کالاها پیشنهاد کرده است. طرحی که در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی نیز مطرح شد اما نهایتاً به تصویب نرسید. نمایندگان بانک مرکزی معتقد بودند که رویه ترخیص درصدی کالاها از ابتدا اشتباه بوده و موجب فشار بر بازار ارز می‌شود. بانک مرکزی به جای ترخیص درصدی، فرآیند تخصیص و «ساتای اعتباری» را پیشنهاد کرد.

بر اساس این طرح، واردکنندگان می‌توانستند بر اساس اعتبار خود نزد فروشندگان خارجی، کالا وارد کرده و پس از ارائه اسناد حمل، کدی تحت عنوان «ساتا» دریافت کنند. به این ترتیب، آن‌ها می‌توانستند کالا را به صورت کامل (۱۰۰ درصد) ترخیص کرده و تا ۴۵ روز بعد از ترخیص نیز ارز مورد نیاز را تأمین کنند. این طرح با هدف تمرکز بر واردات توسط تجار معتبر و جلوگیری از هجوم تقاضاهای جدید برای واردات مطرح شده بود، اما به دلایلی با مخالفت بخش خصوصی روبرو شد.

مخاطرات مصوبه اخیر دولت در خصوص ترخیص درصدی کالا

در سال‌های اخیر، افزایش تقاضای ارز در ماه‌های پایانی سال همواره یکی از عوامل اصلی رشد نرخ ارز بوده است. این افزایش تقاضا عمدتاً ناشی از نیاز شرکت‌ها به ارز برای تسویه حساب‌های مالی و همچنین تقاضای فصلی گردشگران در پایان سال میلادی است. اما امسال، عامل جدیدی نیز به نام مصوبه دولت (شورای سران قوا) در خصوص ترخیص درصدی کالا از گمرک به این فشارها افزوده شده است.

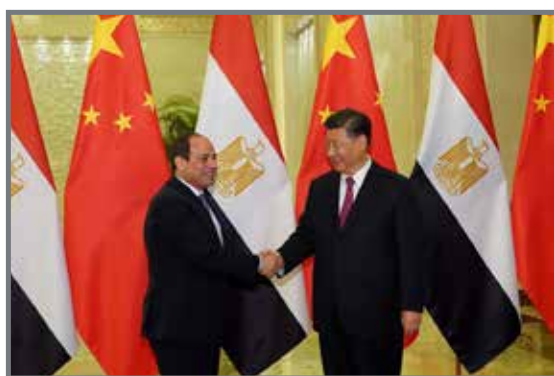
مصوبه ترخیص ۹۰ درصدی کالاها بدون ثبت منشأ ارز چیست؟ با پیگیری‌های مستمر اتاق بازرگانی و همکاری گمرک و وزارت صمت، مصوبه ترخیص ۹۰ درصدی کالاها بدون ثبت منشأ ارز تا پایان فروردین ۱۴۰۴ تمدید شد. اگرچه بانک مرکزی در ابتدا به دلیل نگرانی‌های ارزی با این تمدید مخالف بود، اما پس از مذاکرات و تشریح مشکلات فعالان اقتصادی، با تمدید موقت آن موافقت کرد. این مصوبه، با دلایلی نظیر جلوگیری از رسوب کالا و توقف خطوط تولید، جلوگیری از فساد کالاهای فاسدشدنی و... به تصویب رسیده است.

بر اساس این مصوبه، که مورد حمایت وزارت صنعت، معدن و تجارت (صمت) نیز قرار گرفته است، واردکنندگان کالاهای غیر اساسی می‌توانند بدون ارائه منشأ ارز بانکی، ۹۰ درصد کالاهای خود را ترخیص کنند. ترخیص ۱۰ درصد باقی‌مانده نیز به انجام مراحل بعدی موکول شده است. این مصوبه، که با مخالفت بانک مرکزی روبرو بوده، پیش‌بینی می‌شود منجر به افزایش تقاضا برای واردات کالاهای غیر اساسی و در نتیجه، تشدید فشار بر تقاضا و نرخ ارز شود.

اگرچه عوامل ساختاری مانند رشد نقدینگی، نقشه تجاری، شرایط ژئوپلیتیکی و تحریم‌ها در بلندمدت بر نرخ ارز تأثیرگذارند، اما سیاست‌گذاری‌های دولت و بانک مرکزی نیز در کوتاه‌مدت می‌توانند فشار مضاعفی بر بازار ارز وارد کنند. به طور خاص، مصوبه اخیر در مورد ترخیص کالاهای غیر اساسی، برخلاف نظر بانک مرکزی، تقاضا برای واردات و در نتیجه، تقاضای ارز را افزایش داده است.

ترخیص درصدی کالا تسهیل واردات است یا دور زدن قانون؟ مسئله اصلی، تعارض بین «تسهیل واردات کالاهای غیر اساسی» و الزام «تعیین منشأ ارز واردات» بر اساس قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز است. طبق این قانون، واردکنندگان موظفند منشأ

مصدرسایه‌ازدهای چینی

بحران روبه‌رو بود. در این زمینه، مشارکت قوی با دومین اقتصاد بزرگ جهان بسیار مهم است.

ضرورت متنوع‌سازی در صادرات مصر به چین

البته شراکت دو کشور بیشتر یک رابطه نامتقارن و به نفع چین متمایل می‌شود. داده‌های تجاری گویای این موضوع هستند. در سال ۲۰۲۲، حجم تجارت اندکی بیش از ۱۳.۲ میلیارد دلار و ارزش صادرات چین کمتر از ۱۱.۵ میلیارد دلار بود، در مقابل صادرات مصر به چین ۱.۸ میلیارد دلار ثبت شد. البته در سال ۲۰۲۳، صادرات مصر به چین به ۸۳۴ میلیون دلار کاهش یافت. همچنین، صادرات مصر به چین تقریباً شامل همه کالاها بوده که عمده آن انرژی است. این روند در طول «دهه طلایی» بهبود نیافته است؛ در سال ۲۰۱۴، نزدیک به ۳۱ درصد از صادرات مصر به چین انرژی بود که این رقم در سال ۲۰۲۲ به ۵۶ درصد افزایش یافت. چین قصد دارد تا سال ۲۰۳۰ به شدت انتشار کربن را کاهش و تا سال ۲۰۶۰ صفر کند، از همین روی قاهره باید کالاهای دیگری برای فروش به شریک تجاری اصلی خود بیابد.

نگاهی به سایر شاخص‌های تعامل اقتصادی از زمان اعلام مشارکت استراتژیک جامع به همان اندازه جالب است. از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۳، شرکت‌های چینی ۲.۴۴ میلیارد دلار از قراردادهای مصر درآمد کسب کردند. در یک دهه پس از آن، این رقم به ۱۶.۶۲ میلیارد دلار افزایش یافت. بدون تردید مشارکت استراتژیک جامع برای شرکت‌های چینی سودآور بوده است. (منبع: شورای اتلانتیک)

مهمتر در غرب آسیا و شمال آفریقا است. برای مصر نیز انگیزه روابط نزدیکتر با چین را می‌توان با ترکیبی از ضرورت‌های سیاسی و اقتصادی توضیح داد. سبسی قبل از آغاز ریاست جمهوری خود در مصاحبه‌ای با واشنگتن پست از ایالات متحده انتقاد کرد و افزود: «شما مصری‌ها را ترک و به آن‌ها پشت کردید و آن‌ها این را فراموش نخواهند کرد.» عدم حمایت از مبارک توسط دولت اوباما در فوریه ۲۰۱۱، بسیاری را در قاهره متقاعد کرد که ایالات متحده شریکی قابل اعتمادی نیست. همزمانی این امر با جاه‌طلبی‌های منطقه‌ای چین، پکن را به یک شریک مناسب برای قاهره تبدیل کرد؛ باید توجه داشت که یافتن شریک بزرگ با وضعیت مالی خوب و بدون علاقه به سیاست داخلی مصر، چندان هم آسان نیست.

پیامدهای مثبت مشارکت راهبردی

در طول این دهه طلایی، چین همواره شریک تجاری برتر مصر بوده، شرکت‌های چینی چندین قرارداد بزرگ را برنده شده و افزایش سرمایه‌گذاری و ایجاد شغل برای مصری‌ها افزایش یافته است. بخش عمده‌ای از آن بر روی بنادر مصر، به ویژه منطقه اقتصادی کانال سوئز متمرکز شده که در سال ۲۰۱۶ با سرمایه‌گذاری شرکت تدا (TEDA)، شرکت دولتی مستقر در تیانجین، توسعه یافت. منطقه همکاری اقتصادی و تجاری سوئز چین و مصر در این چارچوب قرار دارد، یک پارک صنعتی که بیش از ۱۶۰ شرکت چینی در آن فعالیت می‌کنند و بیش از هفتاد هزار شغل برای مصری‌ها فراهم شده است. در سرتاسر منطقه SCZone، حضور چین در حال رشد است، بطوریکه ولید جمال الدین، رئیس منطقه اقتصادی کانال سوئز در دسامبر ۲۰۲۴ اعلام کرد که سرمایه‌گذاری چین در آن به سه میلیارد دلار رسیده که ۴۰ درصد از سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی دو سال گذشته را شامل می‌شود.

روابط دوجانبه با توجه به وضعیت اقتصاد مصر مهم است. تورم این کشور در ماه نوامبر ۲۵.۵ درصد بوده و درآمد مصر از کانال سوئز در سال گذشته به دلیل تنش‌های دریای سرخ ۶۰ درصد کاهش یافت. اقتصاد مصر پیش از امضای قرارداد ۳۵ میلیارد دلاری با امارات در فوریه گذشته و سپس دریافت وام هشت میلیارد دلاری از صندوق بین‌المللی پول در ماه مارس گذشته، با

آغاز سال ۲۰۲۵ مصادف با پایان دهه طلایی «مشارکت مصر و چین» بود؛ دوره‌ای ده‌ساله که طی آن مصر و چین روابط دوجانبه را در همه ابعاد گسترش دادند. بنابراین، انتظار می‌رود که مشارکت استراتژیک دو کشور موجب حضور پررنگ چین در مصر شود که مدت‌ها یکی از مهم‌ترین شرکای ایالات متحده در غرب آسیا بود. باید توجه داشت که در مجمع همکاری چین و آفریقا، هیاتی از منطقه اقتصادی کانال سوئز (SCZone) قراردادهای و تفاهم‌نامه‌هایی به ارزش یک میلیارد دلار با شرکت‌های چینی امضا کردند.

دلیل نزدیکی راهبردی پکن و قاهره

با این حال، مهم‌ترین سفر سال از سوی عبدالفتاح السبسی، رئیس‌جمهور مصر در ماه می انجام شد که برای مجمع همکاری چین و کشورهای عربی و همچنین نشست سران چین و مصر در پکن حضور داشت. در این اجلاس، شی جین‌پینگ، رهبر چین و سبسی در مورد همکاری‌های عمیق‌تر در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات، هوش مصنوعی، انرژی‌های تجدیدپذیر، امنیت غذایی، مسائل مالی و مبادلات فرهنگی رایزنی کردند. این هشتمین سفر سبسی به چین از زمان ریاست جمهوری در سال ۲۰۱۴ بود. حسنی مبارک، رئیس‌جمهور سابق مصر، در طول سی سال ریاست خود شش بار به چین سفر کرد. این تغییر در دوران سبسی به عنوان «دهه طلایی» در روابط چین و مصر بوده که هیچگاه تا این سطح وجود نداشته است. از سوی چین، این امر می‌تواند در راستای افزایش مشارکت‌های بین‌المللی پس از اعلام ابتکار کمربند و جاده در سال ۲۰۱۳ باشد.

همچنین، روابط پکن و قاهره بازتابی از حضور قوی‌تر چین در غرب آسیا است، زیرا این منطقه نقش مهمی در امنیت انرژی، تجارت و قراردادهای چین دارد. شی در سال ۲۰۱۴ چارچوب همکاری «۱+۳» را برای توسعه روابط با کشورهای عربی و با تمرکز بر همکاری انرژی، تجارت، زیرساخت‌ها، انرژی‌های تجدیدپذیر و فناوری پیشرفته ترسیم کرد. در سال ۲۰۱۶ چین اولین سند سیاست عربی خود را منتشر کرد. در واقع، تعمیق روابط چین و مصر در خلأ اتفاق نیفتاده است، بلکه به عنوان بخشی از یک استراتژی بزرگ برای تبدیل پکن به بازیگری

هیچ گوشی قاچاقی، رجیستر نمی‌شود

حمیدرضا دهقانی‌نیا

برنامه «بدون خط خوردگی» رادیو گفت‌وگو در خصوص واردات قاچاق تلفن همراه با دکتر حمیدرضا دهقانی‌نیا سخنگوی ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز به صورت تلفنی گفتگو کرد.

دهقانی‌نیا باردا این موضوع که تلفن‌های قاچاق، رجیستری شده‌اند، گفت: زمانی که یک دستگاه تلفن همراه به عنوان قاچاق وارد کشور می‌شود، به دلیل ماهیت غیرقانونی آن، امکان ثبت رسمی و قانونی اطلاعات آن در هیچ سامانه‌ای وجود ندارد. این امر به دلیل وجود شاخصه‌های خاصی است که این نوع کالاها را از مسیرهای قانونی واردات جدا می‌کند. بنابراین، هرگونه خبری مبنی بر ثبت قانونی تلفن‌های قاچاق، فاقد اعتبار بوده و خلاف واقعیت است.

وی در ادامه به موضوع اخبار منتشر شده در رسانه‌ها در مورد ترخیص غیرقانونی تعدادی آیفون ۱۶ بدون پرداخت حقوق ورودی اشاره و بیان کرد: فرآیند واردات تلفن همراه، چه به صورت رسمی و چه از طریق مسافری، روند قانونی مشخصی دارد. این روند شامل ثبت اطلاعات دستگاه در سامانه‌های مختلف مانند سامانه جامع تجارت، سامانه همتا و سامانه گمرک است. همچنین مسئولیت شناسه دار شدن و مشخص شدن شرکت واردکننده نیز بخشی از این فرآیند قانونی است.

سخنگوی ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز در مصاحبه با رادیو گفت‌وگو اشاره کرد: در صورتی که تخلفی در این روند صورت گرفته باشد، موضوع در کارگروه‌های مربوطه بررسی و نتایج آن در سامانه‌ها اعمال شده و اقدامات لازم برای ثبت اطلاعات گوشی انجام خواهد شد. بنابراین، ادعای اینکه گوشی‌های قاچاق بعداً ثبت شده‌اند، نمی‌تواند درست باشد. چون اطلاعات در زمان ورود گوشی به کشور به طور دقیق ثبت و کنترل می‌شود.

وی با تأکید بر اینکه اطلاعات گوشی‌های وارد شده به کشور، بین چهار دستگاه مختلف به اشتراک گذاشته شده و پس از بررسی‌های لازم، ثبت نهایی صورت می‌گیرد، اظهار کرد: این امر نشان‌دهنده وجود سیستمی دقیق و هماهنگ برای ثبت اطلاعات گوشی‌های تلفن همراه است.

دهقانی‌نیا افزود: در مورد گوشی‌های وارد شده از طریق مسافری، روند به این صورت است که بعد از اظهار کالا در محوطه گمرکی و انجام مراحل مربوطه به تعیین ارزش، اطلاعات گوشی در سامانه گمرک ثبت می‌شود.

وی در مورد رجیستری گوشی‌های تلفن همراه وارد شده به کشور از طرق مختلف عنوان کرد: بر اساس توضیحات ارائه شده، گوشی‌هایی که به صورت قانونی وارد شده‌اند، بر اساس نوع و مدل گوشی، تعیین ارزش شده و پس از اظهار کالا (در صورت ورود از طریق مسافری) و پرداخت حقوق ورودی، اطلاعاتشان به اشتراک گذاشته شده و نهایتاً گوشی شناسنامه‌دار می‌شود.

سخنگوی ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز با تصریح بر اینکه گوشی‌های قاچاق به هیچ عنوان امکان ثبت و رجیستری ندارند، گفت: با اقداماتی که توسط هیئت دولت انجام شده، این مشکل به طور کامل برطرف شده است و همه فرایندها به صورت شفاف انجام می‌شود.

حشاشین؛ سریالی بدون تاریخ بدون امضا

پانته آتاقب فر

و گوشه گیر. سه یار این قصه با هم عهد می‌بندند که اگر در بزرگسالی به مقامی رسیدند، دست یکدیگر را گرفته و به هم کمک کنند.

اما در واقعیت، به قول معروف «اگر می‌شد، چه می‌شد.» احتمالاً شاید بخش‌هایی از آن شبیه کتاب می‌شد و داستان‌هایش به دل می‌نشست ولی داستان این سریال و ساخت آن در زمان فعلی و روایت تحریف‌شده و ارتباط‌های اخلاقی و تصویری داعش گونه‌اش و ربط دادن محل تولد ترورهای این‌چنینی به ایران بیشتر بوی شیطنت می‌دهد، آن هم نه از نوع خویش!

داستان سریال همان‌طور که در بالا به آن اشاره‌ای مختصر داشتیم، درباره‌ی حسن صباح است.

قصه از کودکی او شروع می‌شود و تا رسیدن به خلافت و پس از آن ادامه دارد. قهرمان ما یک ایرانی است و رهبری جنبشی را بر عهده می‌گیرد که ترور و کشتار اصلی‌ترین مشخصه‌ی آن است و شاید حتی بتوان شباهت‌هایی میان این فرقه و داعش یا جیش العدل فعلی پیدا کرد.

پس تا اینجا داستان هرچه که هست به نظر می‌آید نیتش نسبت دادن تروریسم و خط تکفیر به ایران و تطهیر گروه‌های عرب‌زبان‌ی مانند داعش است.

در مورد ساخت سریال هم باید گفت کاری را که ما نکنیم یا در آن تعلل کنیم، دیگران به‌خوبی از عهده‌اش برخواهند آمد. شاید اگر سریال حسن صباح را در گذشته مهرجویی می‌ساخت، «حشاشین» یا ساخته نمی‌شد یا مانند موجی از داستان فانتزی می‌آمد و می‌رفت و مخاطب نمونه‌ی درست تصویری پیشین برای مقایسه‌ی آن داشت، ولی حالا باید با پسامدهای این حجم از تحریف تاریخ روبه‌رو شویم.

گذشته از قصه‌گویی و دروغ‌بافی‌های سریال، باید اعتراف کنیم که سریال به‌لحاظ بصری برعکس فیلم‌های دیگری که تاکنون بر ضد ایرانیان ساخته شده مانند فیلم «۳۰۰»، جغرافیای ایران را بهتر نشان داده است؛ اگرچه منتقدان نسبت به تطابق نداشتن معماری سریال با معماری دوره‌ی سلجوقیان، اتفاق نظر دارند، اما باید گفت تصاویری که از اصفهان، قزوین و ری نشان داده می‌شود و همچنین سیما و نوع زندگی فارس‌زبانان و ترک‌زبانان ایران چشم‌نواز و قابل قبول است. البته سایه‌ی اشعار عربی و بعضاً پوشش‌های عربی در جای‌جای سریال پررنگ جلوه می‌کند. این موضوع می‌تواند به این دلیل باشد که سریال را مصری‌ها برای مخاطبان عرب خود ساخته‌اند و حتماً ذائقه‌ی مخاطبان خود را در نظر گرفته‌اند.

سریالی که در طول شش ماه و با بودجه‌ای قریب به دوازده میلیون دلار ساخته شده، عملاً پروژه‌ی بزرگ بوده و با سریال‌های تاریخی ایرانی که با بودجه‌های کلان ولی در طول سالیان متمادی ساخته می‌شوند قابل قیاس نیست. این سریال ماه رضائی که به ادعای سازندگان خود آمده بود رقیب سریال

این روزها دیگر روایت تاریخ را فقط آن‌ها که پیروز می‌شوند نمی‌نویسند. تاریخ را آن‌ها که هنر و رسانه دارند به روایت خودشان نمایش می‌دهند و حکایت ایران و سریال حشاشین درست همین است. روایت تاریخ یک کشور به ذائقه‌ی هنرمندانی از جغرافیای دیگر. نقد و بررسی این سریال را بخوانید:

«حشاشین» سریالی به‌ظاهر تاریخی است که بیش از جنبه‌ی تاریخی داشتن، درامی فانتزی محسوب می‌شود. این مجموعه در سال ۱۴۰۳ ساخته شد و به‌سرعت با زیرنویس فارسی در اختیار ایرانی‌ها و فارسی‌زبانان قرار گرفت.

این سریال مصری به کارگردانی پیتر میمی، بر اساس داستان کتاب پرفروش «سه یار دبستانی» ساخته شده و با شاخ و برگ‌های فانتزی تزیین و به مخاطب ارائه شده است. خود کتاب «سه یار دبستانی» به لحاظ تاریخی قابل استناد نیست و از نظر مورخان و محققان از این نظر کاملاً مردود است.

می‌گویند شخصی با کاسه‌ای ماست در کنار دریا نشسته بود و با قاشقی ماست را به دریا می‌ریخت. از او پرسیدند: چه کار می‌کنی؟ گفت: دارم دوغ درست می‌کنم. به او گفتند: با این کاسه‌ماست که نمی‌شود آب دریا را دوغ کرد. باز پاسخ داد: می‌دانم نمی‌شود اما اگر بشود چه می‌شود.

داستان سه یار دبستانی

این حکایت، شبیه داستان «سه یار دبستانی» است. داستانی که در آن خیام، حسن صباح و خواجه نظام الملک جمع‌اند؛ سه شخصیت برجسته‌ی تاریخی که در کودکی با هم، هم‌دوره و یاران دبستانی معروفی بودند و در بزرگسالی هر یک به راهی رفتند. حسن رهبر فرقه‌ی اسماعیلیه شد، خواجه نظام‌الملک سیاست‌مداری بلندپایه و خیام دانشمند و شاعری عاشق‌پیشه

فهم رسانه‌ای حماس الجزیره‌ای است نه ایرانی!

علیرضا کمیلی

این روزها مقاومت فلسطین در غزه، پس از شکست نظامی محیرالعقول دشمن سر تا پا مسلح صهیونی، دارد در عرصه رسانه و عملیات روانی نیز پیروزی‌های پیاپی و شگفت‌انگیزی کسب می‌کند. چیزی که خود ما نیز انتظار آن را نداشتیم! خیلی‌ها فکر می‌کردند حالا دوران تلخ و نفس‌گیر بازسازی آغاز می‌شود و تازه باید شاهد درگیری مردم با دولت غزه باشیم!

ولی هم مردم، رزمندگان خود را در آغوش کشیدند هم آنان به نحوی در طراحی اقدامات و نیز تولیدات رسانه‌ای مثل مستند الجزیره عمل کردند که اساساً ذهنیت شکست و روایت ناپودی را از بین برد و حتی در داخل خود رژیم هم موجی از ناامیدی و تحقیر را توسعه داد.

علت این موفقیت چیست؟

چرا ما نمی‌توانیم جبهه مقاومت را به این سبک روایت کنیم؟ این سوال خیلی مهم است! آیا در آنجا ذهنیت نظامی و امنیتی وجود ندارد که بخواهد دست مردان رسانه را ببندد و مانع تولیدات جسورانه بشود؟! حتماً وجود دارد ولی یک گفتمان دیگر حاکم شده است که باور کرده باید به اقناع اذعان مردم و جهانیان، نیز دقیقاً به مثابه یک جنگ جهانی نگاه کرد. گفتمانی که بشدت متأثر از وجود پرتعداد فلسطینی‌ها در الجزیره است. شبکه‌ای که به تنهایی بار همه ما را به دوش کشیده است.

باور رهبری به این که «امروز پیروزی یک طرف را توانایی او در گرفتن و رساندن پیام و روایت او از واقعیت، رقم‌میزند؛ بسیار پیش و بیش از آنکه ابزارهای نظامی وارد میدان شوند و در آن اثر بگذارند...» نه فقط در اهالی رسانه که باید در آحاد سردارانی که مانع تولیدات رسانه‌ای جسورانه می‌شوند نیز ایجاد شود والا «شب تاریک و بیم‌موج و گردابی چنین حایل...»

ورود عمیق چین به عرصه فیلم و سینمای جهان

مریم خالقی نژاد

بیشترین تعداد سالن سینما را در جهان دارد. از این رو، به عنوان یک مرکز جذب برای شرکت‌های خارجی، به ویژه هالیوود، که می‌خواهند از اجرای فیلم‌های خود در آنجا درآمد کسب کنند، عمل می‌کند. با این حال، چین سهمیه فیلم‌های خارجی پرهزینه را تنها ۲۴ فیلم در سال تعیین کرده است. این محدودیت، تهیه‌کنندگان هالیوود را مجبور می‌کند تا برای سرمایه‌گذاری مشترک با شرکت‌های چینی اقدام کنند، این امر از این واقعیت مشهود است که بین سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۳، ۴۱ فیلم مشترک تولید شده‌اند. با این حال، در این پروژه‌های مشترک، چین همیشه دست بالا را دارد و در نتیجه بر لحظه نمایشگاه در فیلم‌ها تأثیر می‌گذارد و در عین حال خواسته‌های سرمایه‌گذاران چینی را در نظر می‌گیرد.

علاوه بر این، چین نیز با سانسور و تعدیل فیلمنامه و قالب‌گیری آن برای مطابقت با روایت طرفدار چین، بر تولیدات مشترک تأثیر می‌گذارد. مثلاً در یکی از فیلم‌ها برای جلب رضایت سانسورچیان چینی، سونی مجبور شد صحنه‌ای را که بیگانگان دیوار بزرگ چین را تخریب کردند، از فیلم پیکسل (۲۰۱۵) حذف کند. بنابراین، چین اجازه نمی‌دهد تا مسائل حساس مربوط به این کشور مانند تبت را به شکل بدی نمایش بدهند. رابرت دالی، مدیر مؤسسه کسینتجر در مورد چین و ایالات متحده در مرکز وولسن در واشینگتن، نیز همین دیدگاه را دارد که «در سال‌های اخیر هیچ فیلمی وجود نداشته است که حزب کمونیست چین یا شخصیت‌های چینی سرزمین اصلی را به تصویر بکشد».

تأثیرات گسترش رسانه‌های چین

پکن برای ارتقای دیپلماسی فرهنگی چین به اقدامات مختلفی مانند بین‌المللی کردن خبرگزاری‌های خود، سرمایه‌گذاری در خبرگزاری‌های سایر کشورها، تولید مشترک با هالیوود و سانسور فیلم‌ها متوسل شد. اما آیا چین در رسیدن به این هدف موفق بوده است؟

از طریق گسترش رسانه‌های دولتی در کشورهای خارجی و تولید مشترک با هالیوود، چین توانسته است نفوذ فرهنگی خود را در سراسر جهان گسترش دهد. این موضوع به وضوح و روشنی در شاخص قدرت‌های جهانی قابل مشاهده است که به‌خصوص چین را به‌عنوان یک کشور با نفوذ فرهنگی منحصراً و بسیار تأثیرگذار، در مقام بالایی در میان کشورهای دیگر جهان تعیین می‌کند. این رتبه‌بندی نه‌تنها نمایان‌گر موقعیت فعلی چین در عرصه‌های فرهنگی جهانی است، بلکه همچنین نشان‌دهنده پتانسیل بالای این کشور در زمینه‌ی

نقش سینمای چین

چین همچنین از ابزار سینما برای ارتقای وجهه خود و ارتقای دیپلماسی فرهنگی خود استفاده کرده است که در راستای «going-out policy» این کشور بود. بر اساس آخرین آمار، چین با ۶۵ هزار و ۵۰۰ سالن سینما

فرهنگی و توانایی آن در جلب نظر ملت‌ها و تأثیرگذاری بر افکار عمومی به‌صورت گسترده‌تر است. به‌طور مشابه، رویکرد کنترل محتوای فرهنگی به‌کار می‌برد، نه تنها به‌طور مستقیم بر تصویر و نمای منفی این کشور در سطح بین‌المللی تأثیر گذاشته، بلکه همچنین تأثیر زیادی بر آنچه در درون مرزهای این کشور به نمایش گذاشته می‌شود، خواهد داشت. این کنترل نقش اساسی‌ای در شکل‌دهی به روایت‌های فرهنگی و اجتماعی در داخل کشور ایفا می‌کند و در واقع ابزاری برای ایجاد و تحکیم قدرت فرهنگی چین به حساب می‌آید. از این رو، می‌توان با قطعیت گفت که تاکتیک‌های رسانه‌ای و ابزارهای ارتباطی نوین چین، نقشی کلیدی و بسیار مهم در تحقق اهداف دوگانه دیپلماسی فرهنگی این کشور ایفا کرده‌اند. این اهداف شامل اقدام به مقابله با هژمونی فرهنگی کشورهای غربی، به‌ویژه ایالات متحده، و هم‌زمان جلوگیری از فرآیند غربی‌سازی در داخل مرزهای چین می‌شوند که می‌تواند برای اتحاد ملی این کشور خطرناک باشد. این تلاش‌ها به‌منظور حفظ اتحاد ملی و وفاداری به دولت نیز بخشی از استراتژی کلی و بلندمدت چین در فضای فرهنگی محسوب می‌شود.

در همین راستا، همکاری و هم‌افزایی رسانه‌های چین با رسانه‌های غربی و به‌ویژه صنعت سینمای هالیوود، به نوعی تهدیدی برای رسانه‌های آمریکایی به حساب می‌آید. این همکاری‌ها به چین کمک کرده است تا جایگاهی قوی و برجسته در عرصه جهانی بدل شود و در مقابل رقبای فرهنگی خود، موضعی برابر و حتی بالاتر را اتخاذ کند، که این موضوع نشان‌دهنده موفقیت‌های فرهنگی و دیپلماتیک این کشور در سطح بین‌المللی است که از همه ابزارهای نوین به خوبی در حال بهره‌بردن برای جایگاه خویش است.

فرهنگی و توانایی آن در جلب نظر ملت‌ها و تأثیرگذاری بر افکار عمومی به‌صورت گسترده‌تر است. به‌طور مشابه، رویکرد کنترل محتوای فرهنگی به‌کار می‌برد، نه تنها به‌طور مستقیم بر تصویر و نمای منفی این کشور در سطح بین‌المللی تأثیر گذاشته، بلکه همچنین تأثیر زیادی بر آنچه در درون مرزهای این کشور به نمایش گذاشته می‌شود، خواهد داشت. این کنترل نقش اساسی‌ای در شکل‌دهی به روایت‌های فرهنگی و اجتماعی در داخل کشور ایفا می‌کند و در واقع ابزاری برای ایجاد و تحکیم قدرت فرهنگی چین به حساب می‌آید. از این رو، می‌توان با قطعیت گفت که تاکتیک‌های رسانه‌ای و ابزارهای ارتباطی نوین چین، نقشی کلیدی و بسیار مهم در تحقق اهداف دوگانه دیپلماسی فرهنگی این کشور ایفا کرده‌اند. این اهداف شامل اقدام به مقابله با هژمونی فرهنگی کشورهای غربی، به‌ویژه ایالات متحده، و هم‌زمان جلوگیری از فرآیند غربی‌سازی در داخل مرزهای چین می‌شوند که می‌تواند برای اتحاد ملی این کشور خطرناک باشد. این تلاش‌ها به‌منظور حفظ اتحاد ملی و وفاداری به دولت نیز بخشی از استراتژی کلی و بلندمدت چین در فضای فرهنگی محسوب می‌شود.

نقش بازی‌های رایانه‌ای در ایجاد ناامنی‌های اجتماعی

محمد کهوند- حسین مقدم

نشست علمی - با موضوع «نقش بازی‌های رایانه‌ای در ایجاد ناامنی‌های اجتماعی» توسط مرکز مطالعات فضای مجازی و اندیشه حکمرانی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی (در راستای همایش ملی تنظیم‌گری فضای مجازی) با حضور جمعی از اساتید و پژوهشگران بصورت حضوری و مجازی برگزار شد.

در چهاردهمین پیش نشست همایش ملی تنظیم‌گری فضای مجازی، محمد کهوند (عضو پژوهشکده مطالعات راهبردی حوزه و روحانیت) به عنوان ارائه دهنده و آقای دکتر حسین مقدم (طراح و تحلیلگر بازی، دانشجوی دکتری علوم ارتباطات) به عنوان ناقد حضور داشتند. دبیری علمی این نشست نیز بر عهده دکتر محمد محمدی‌نیا (عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی) بود.

آقای محمد کهوند، گفت موضع من این است که بازی‌های رایانه‌ای، فی‌نفسه، نه فرصت و نه تهدیدند؛ بستگی به شرایط گوناگون و مولفه‌های متنوع دخیل در بازی و کاربر و اقتصاد بازی و نوع مدیریت آن و عوامل دیگر دارد. ما به جند معتقدیم که بازی‌های ویدیویی بخشی از فضای مجازی هست و این به‌عنوان یک لنز نظری می‌پذیریم و از این دریچه به آن نگاه می‌کنیم بسیاری از مسائلی که در خصوص فضای مجازی در حوزه سیاست‌گذاری، قرارگذاری، اجراء در فضای مجازی حاکم می‌شود بر دنیای بازی ویدیویی هم حاکم خواهد شد و نسبت این دو تا با هم دیگر عموم و خصوص مطلق است. مطلق بازی در دل دنیای فضای مجازی قرار می‌گیرد اما بخش‌هایی از فضای مجازی داریم که هیچ ارتباطی به دنیای بازی ندارد.

به خاطر همین ما در پروژه‌ای در بحث مطالعات راهبردی بازی‌های ویدیویی که ۲۱۴ صفحه شد، ما هفت لایه فضای مجازی یعنی لایه حکمرانی، لایه زیرساخت سخت‌افزاری، زیرساخت نرم‌افزاری، لایه خدمات، لایه محتوا، لایه کاربر عینا دنیای بازی را با همین دید نگاه کردیم.

اولین نکته، دنیای بازی بخشی از فضای مجازی است؛ دوم اینکه، دنیای بازی قطعاً رسانه است و بازی اثر دارد و شما نمی‌توانید بگویید بی‌اثر است. البته از نگاه فلسفی وقتی نگاه می‌کنیم به ظرفیت بازی و هر رسانه‌ای با توجه به ساختار خودش، قابلیت‌هایش در اثرگذاری متفاوت است، ما نمی‌توانیم بگوییم که کتاب در حوزه اندیشه اثر می‌گذارد، بازی هم در حوزه اندیشه اثر می‌گذارد. چرا؟ ما نمی‌توانیم بگوییم که به همان میزان که فیلم و سریال روی اندیشه اثر می‌گذارد بازی هم اثرگذار است. نه بازی آنقدر اثرگذار نیست، بازی روی رفتارسازی فوق‌العاده اثرگذار است، تأثیری که کتاب نمی‌تواند انجام بدهد. منظورم مهارت عملی است، فیلم و سریال نمی‌تواند به این قوت انجام بدهد، بازی می‌تواند با داستان یا بدون داستان باشد، این‌ها همه ظرفیت‌های بازی است و یک ظرفیت دیگر دارد که می‌تواند همه رسانه‌های دیگر را در خودش حل کند و این دارد اتفاق می‌افتد و کما اینکه همه هنرهای هفتگانه را در خودش دارد، وارد دنیای مجازی هم شده. چون بازی از لحاظ محتوا در لایه محتوا قرار می‌گیرد از حیث خدمات در لایه خدمات. تمام خدمات فضای مجازی را دارد در خودش حل می‌کند.

بحث مدیریتی است، اگر این دست شما باشد یک چیز دیگر می‌شود و اگر دست غیر باشد چیز دیگر می‌شود. رسانه همیشه عموم منافعش مال مالکانش بوده و این هم یک نکته و خود حکمرانی سه لایه دارد؛ لایه سیاست‌گذاری، لایه قوانین و مقررات و لایه اجرا. ما در حوزه فضای بازی‌های ویدیویی حکمرانی نداریم، مطلق هیچ چیز؛ هیچ شأنی از شئون حکمرانی جمهوری اسلامی را ندارد.

من منتقدین را دو دسته می‌کنم؛ یک منتقد اصلاً حواسش به این قصه نیست که این وضعیت موجود به چه دلیل است به دلیل مدیریت بد است و انتقاد شما نباید به اینجا بینجامد که بروید به این سمت که من نگاه ذات‌انگاری دارم. بازی ذاتش همین است. ارزش‌هایش ذاتی است و قابل تغییر هم نیست. همین که هست تهدید است و فلان و بیسان. نه! این دارد بد مدیریت می‌شود اگر درست مدیریت می‌شد پس بخشی از منتقدین اینگونه هستند متأسفانه متوجه قصه نیستند. چطور برای فلان کشور فرصت حداکثری است برای دیپلماسی‌اش، برای فرهنگش، برای سیاستش، برای امنیتش، برای اقتصادش، چرا فلان کشور می‌تواند بخش بزرگ اقتصادی‌اش را با یک بازی محقق کند وقتی گردش مالی ۲۰۲۲ می‌شود ۱۸۵ میلیارد دلار تازه با اعتراف به اینکه از شانزده فقره گردش مالی دنیای بازی دستگاه محاسباتی کلا چهار تا را حساب می‌کنند؛ یعنی فروش خود بازی را حساب می‌کند پرداخت در آن برنامه را حساب نمی‌کند بیشتر درآمد برای پرداخت درون برنامه‌ای است و آن که با رمز ارز خرید کرده را حساب نمی‌کند. دستگاه‌های مخصوص بازی را حساب می‌کند مانند: کنسول و پلی استیشن اما کامپیوتر، لپتاپ، موبایل و لوازم جانبی مخصوص بازی را حساب نمی‌کند. من یک دستگاه می‌خرم یک عمر دارم برایش لوازم جانبی می‌خرم عموماً اقتصاد بازی همان‌هاست صرفاً می‌آید روی چهار فقره که سه فقره‌اش فقط متن خود بازی است

می‌گوید ۱۸۵ میلیارد دلار من گردش مالی تلویزیون دنیا را نگاه کردم ۴۰۰ میلیارد دلار. اسباب‌بازی ۱۰۰ میلیارد دلار است. این با این همه قابلیت برای ایجاد مسائل اقتصادی یک کسی نباید در ایران بگوید بازی از نظر اقتصادی چنین و چنان می‌شود.

ما متأسفانه نتوانستیم، بازی تولید نکردیم نه تنها مدیریت هم نکردیم الان کسی که تولید می‌کند ورشکست می‌شود. تولیدگر نداریم.

عمر شرکت‌های تولید کننده در ایران چقدر است؟ چقدر نیرو می‌توانید نگه دارید؟ شما چقدر کارمند دارید؟ وقتی بخواهند یک بازی بسازند شرکت‌های بازی‌سازی‌های ما عدد کارمندان را نگاه می‌کنید و عدد افرادی که در پروسه بازی نگاه می‌کنید و با ایرانی مقایسه می‌کنید شرکت‌های ایرانی هشت نه کارمند دارند. معلوم است که چیزی از آن در نمی‌آید، می‌گویند بازی‌سازی ما ضعیف است؛ خوب دلایل مختلفی دارد هم‌اکنون منبسط از حکمرانی است و همه چیزهایی که از ضعف بازی می‌گویم همه‌اش برمی‌گردد به مدیریت.

بنده ماهیت بازی را فرصت می‌دانم و ظرفیت فوق‌العاده می‌دانم که قابل استفاده است. اگر یک انسان مؤمن انقلابی این ظرفیت را در مشتش بگیرد، قطعاً فرصت حداکثری است اما اگر دادید دست شیطان خوب معلوم است چه اتفاقی می‌افتد.

همین ظرفیت آموزش است، می‌گویید من به عنوان یک بچه مذهبی و یک دستگاه فرهنگی می‌خواهم از این دنیای بازی که هوش مصنوعی مقوم دنیای بازی است و حالا مسأله هوش مصنوعی در دنیای اخیر خیلی دارند می‌گویند و ما از ۱۹۴۰ هوش مصنوعی را داشتیم، موضوع جدیدی نیست، بازی بدون هوش مصنوعی کلا کار نمی‌کند، باید هوش مصنوعی داشته باشد، این هوش مصنوعی را ضریب بده و قوی‌اش بکن، برنامه‌نویسی و کدنویسی‌اش را عالی بکن و عینک واقعیت مجازی را هم بیاور از احادیث استفاده کن، با عینک واقعیت مجازی غدیر را به گونه‌ای مجسم کن که این بچه در کنار امیرالمؤمنین و در کنار پیغمبر می‌رود حجه الوداع کل فرآیند قصه را دارد می‌بیند و با ایشان گفتگو می‌کند و سخنان پیغمبر را می‌شنود. این یک فرصت فوق‌العاده است، وقتی شما می‌روید سراغ آن می‌توانید از این‌ها تولید کنید شما می‌توانید تمام آداب و رفتارهایی که مدنظر تان هست و در جامعه رواج پیدا کند تک تک آن‌ها را می‌توانید برای دنیای بازی تعریف کنید و خروجی بگیرید. پس نقدی که نسبت به وضعیت موجود بازی می‌زنیم، انتقادی که می‌کنیم به خاطر نحوه مدیریت است، کل سیاست‌های مرتبط با بازی در کشور، دوتاست؛ که یکی شورای عالی انقلاب فرهنگی نوشته گفته بنیاد ملی بازی رایانه‌ای تأسیس شود، تمام شد؛ شورای عالی انقلاب فرهنگی از ۸۵ یا ۸۶ دنیای بازی را بوسید کنار گذاشت، ظاهراً مقوله فرهنگی نمی‌داند و شورای عالی فضای مجازی هم که عالی‌ترین نهاد جمهوری اسلامی در حوزه فضای مجازی یک سیاست نوشته برنامه ملی بازی‌های ویدیویی در ایران. مجلس شورای اسلامی یک قانون درباره فضای مجازی بازی‌های ویدیویی وضع نکرده و هیچ قانونی برای دنیای بازی نداریم.

در حوزه اجرا ۳۶ دستگاه متولی هستند و اینجا بلبشوی مطلق. حالا از همه این دستگاه‌ها، ویژه‌تر بنیاد ملی بازی‌های رایانه در جمهوری اسلامی است؛ البته اول به وضعیت بنیاد نگاه کنیم بعد انتقاد کنیم. دولت آقای خاتمی و آقای روحانی. تعطیل کردند. انیسیتو و کارهای علمی جشنواره‌ها را تعطیل کردند آموزشکده‌ها را تعطیل کردند بودجه بنیاد را پایین آوردند. در دولت احمدی نژاد بنیاد شکل گرفت و در ادامه در دولت شهید رئیسی. اما مدیران نه بازی می‌شناسند نه می‌تواند تشخیص بدهد این گرفتاری را آنجا داریم ما به بدترین وجه ممکن مدیریت کردیم کاش مدیریت نمی‌کردیم می‌گفتیم فضای بی‌صاحبی است که ما با آن کاری نداریم مثل جبر تکنولوژی می‌گفتیم ببینیم به کجا می‌رود خیلی شرایطمان بهتر از این بود که الان داریم مدیریت می‌کنیم. در یک جمله خلاصه کنم بازی فرصت حداکثری و تهدید حداکثری است. همه‌اش بستگی به این دارد که ما چطور مدیریت می‌کنیم.

ما یک مشکل بزرگی در جامعه نخبگانی در نگرش به دنیای بازی داریم، حالا نه فقط جامعه نخبگان حتی در جامعه والدین؛ بعضی از والدین از آن طرف بوم افتادند که کلا دورش حصار می‌کشند به این نزدیک نشوید، این شی خطرناکی است؛ آنقدر بازی سالم داریم، بازی اینتکس، بازی محصول کشور آمریکا، بازی بسیار خوبی است. این همه بازی خوب داریم بدهید دست بچه‌ها بازی کنند. منتهی جایگزین بازی فیزیکی‌اش نباید بشود، اعتیادش را مراقبت کنید، بخشی از والدین می‌گویند بازی

هست و بچه را می‌سپارند به این فضا. یعنی می‌گویم مواظب باشید معناد می‌شود. در مدرسه - در جلسه حوزه و صدا و سیما و مسئولین نظام - سخنرانی می‌کنم؛ این طرف خانواده‌ها، دانشجویها و دانش‌آموزان را می‌بینیم و از میدان اطلاعاتمان کم نیست، شما مدرسه پسرانه بروید صحبت کنید از کلاس نهم به آن طرف از ده نفرشان جی تی را یا بازی کرده یا گیم پلی را دیده یا رفته کافی نت دیده یا خانه رفیقش بازی کرده می‌گویم چرا این بازی را اینقدر دوست داری می‌گویند این ورد است و می‌گویم این ورد یعنی چه؟ می‌گویند یعنی جهان باز یعنی هر کاری که دوست دارم می‌توانم انجام بدهم. این تصور غلط را نگاه کنید یکی از کارهایی که صدا و سیما می‌تواند انجام دهد این است که می‌تواند تصور غلط راجع به بازی اصلاح کند. اگر من به بچه بفهمانم که دنیای بازی یک دانشگاه علمی - کاربردی است و یادت می‌دهد و غرض و منظور دارد. غرضمند و هدفمند است.

آقای حسین مقدم گفت ما فقهش را کار نکردیم، ما موضوع‌شناسی‌اش، فلسفه‌اش، را کار نکردیم ما متولی علوم انسانی دنیای بازی بودیم ما برای علوم انسانی دنیای بازی هیچ کاری نکردیم به نظر بنده حوزه علمیه شرکت بازی‌سازی را ریتیم رها کرده است. یعنی شرکت بازی‌سازی زحمت جامعه مخالف ما را کم کردند مثل فرزندان معتاد. طرف بازی می‌سازد مثال بزنم گاد آف وار درست کرده با یک گریزی می‌رود می‌زند این و آن را می‌کشد و الهیاتش مشکل دارد؛ فساد در آن هست کاری ندارم. ما این طرف چه درست می‌کنیم سیاوش، فلان بازی که نقطه آغاز مسجد است ولی شمشیر دستش می‌دهیم و این هم بکش بکش است و ما چه کار کردیم و فقط در دنیای بازی باید بکش بکش باشد.

در حکمرانی یعنی شما آموزش و پرورش وزارت علوم را درگیر کنید؛ سیاست‌گذاری و دستگاهش و مرز دیجیتال را مشخص می‌کنید. همچنین تولید را تقویت کنید علوم انسانی را تنظیم کنید، وقتی حکمرانی محقق می‌شود. ما از وضعیت مصرف به تولید می‌رسیم ما الان مصرف‌کننده هستیم. از آقای کهوند تشکر می‌کنم که تحلیل‌های جامع‌تر و کاربردی‌تر ارائه کردند.

در ادامه نشست محمدی‌نیا پرسید که اولویت‌های اصلی در سامان‌دهی بازی‌های کامپیوتری چیست؟

مقدم پاسخ داد دست‌اندرکاران باید همت کنند و از طریق فشار اجتماعی مسئولان را وادار به قانون‌گذاری و حمایت از تولید داخلی کنند. اولویت اول ایجاد فضای گفتگو و شنیدن درست حرف‌ها است. به نظر فضای گفتگو اکنون در حوزه بازی بسیار محدود است. حتی در دانشگاه‌ها محدود است. معتقدم باید بازی‌ها را با نگاه تولیدی نگاه کرد. مسیری که دنیا در بازی تا بازی ویدئویی رسیده، مسیر بیست ساله نیست. صنعت بازی، نتیجه دویست سال صنعت فرهنگ است. ما در حوزه‌های قبلی، بازی‌های دیگر خیلی رونق پیدا نکرده است. در دنیا فرهنگ بوده که بازی تولید می‌کردند و رایگان منتشر می‌کردند. باید ببینیم انسان ایرانی از چه چیزی خوشش می‌آید و از چه چیزی خوشش نمی‌آید. از همه مهمتر جلسه‌های همچون جلسه حاضر که بتواند کارشناسان و مسئولان را به گفتگو با هم وادارد.

کهوند در بخش دوم سخنانش گفت بازی را نمی‌توانیم تک‌بعدی ببینیم. یک پدیده فرهنگی را نمی‌توان تک‌بعدی دید. رابطه ناامنی اجتماعی حداقل چهار ساعت بحث خالص دارد ما در یکساعت خلاصه کردیم. برخی منتقدان اساساً به کنترل معتقد نیستند، آقای مقدم معتقد بودند. ما رابطه کاربر و بازی را رابطه منفعل می‌دانیم در نهایت، نه فعال. اصرار دارم که حجم عظیمی از بازی در دنیا، با وجود نظام‌های رده‌بندی و کنترلی قوی‌تر، آسیب‌های گسترده ایجاد کرده است. به شدت معتقدم که بازی عامل اصلی خشونت در دنیا است و مطالعات گسترده‌ای از سوی خبرنگاران و پلیس انجام شده و نشان می‌دهد. ما می‌گوییم بازی صرفاً مهارت‌آموز است. چرا باید کودک و نوجوان برخی مهارت‌ها را بیاموزد؟ آمارهای اروپا و آمریکا وحشتناک است. از ارزان‌ترین صنایع فرهنگی در آنجا صنعت بازی است. نظام توزیع ما غلط و بی‌در و پیکر است. درست. اما صدها مسئله درباره بازی وجود دارد. چون با بازی تربیت می‌کنیم. بازی انگیزه‌ی جنایت و جرم نیست، اما مهارت جنایت و جرم را بازی می‌آموزد.

امپراتوری؛ شرح سفرهای ریشارد کاپوشچینسکی

کتاب «امپراتوری» تالیف ریشارد کاپوشچینسکی با ترجمه راضیه خشنود از سوی نشر ماهی منتشر شد. امپراتوری شرح سفرهای ریشارد کاپوشچینسکی است به یک امپراتوری در سه مقطع زمانی مختلف: امپراتوری شوروی. کتاب حاضر به تأکید خود نویسنده «کتاب تاریخ نیست» بلکه عمدتاً گزارش سفرهایش به قلمرو وسیع امپراتوری شوروی است.

همچنین بخش‌هایی از کتاب، به سیاق گزارش‌های خبری، شرح دیدارها و مکاتبات کاپوشچینسکی با افرادی است که او را صاحب دلنشینی یافته‌اند و این ملاقات‌ها را فرصتی مغتنم برای برآوردن فریاد تظلم، غرض اصلی نویسنده نیز رساندن صدای آزادی‌خواهی این ستمدیدگان به گوش جهانیان، به‌خصوص مخاطبان غربی ناآشنا با مصائب مردم این سوی دنیا، و پرداختن به جنبه‌ی انسانی داستان بوده است نه راستی‌ازمایی روایت‌ها.

کاپوشچینسکی را بزرگ‌ترین روزنامه‌نگار قرن بیستم نامیده‌اند. مارگارت اتوود، رمان‌نویس و خالق رمان سرگذشت ندیمه، از ستایشگران اوست و در مقاله‌ای که هنگام مرگ کاپوشچینسکی منتشر کرد، نوشت: «کاپوشچینسکی از معدود کسانی بود که می‌توانستیم مطمئن باشیم درباره‌ی وقایع پیچیده و بغرنج حقیقت را بازگو می‌کند، آن هم نه با زبانی انتزاعی، بلکه با تمام جزئیات ملموس آن‌ها اعم از رنگ و بو و حس و حالشان. هر جا صحبت از فروپاشی، فاجعه یا خونریزی‌های وحیم در ساختارهای سیاسی بود، او آن‌جا حضور داشت.»

امروز جهان در معرض تهدید سه طاعون بزرگ است: ناسیونالیسم، نژادپرستی و بنیادگرایی دینی. ویژگی مشترکشان این است که هر سه قدرتمند و خشن و بی‌منطقند. ابتلا به هر یک از این امراض عقل را زایل می‌کند. آتش مقدسی در مغز مبتلا شعله می‌کشد که فقط با ریختن خون قربانیان فرو می‌نشیند. هر تلاشی برای گفت‌وگوی آرام و منطقی با او ناکام می‌ماند. او فقط حکم صادر می‌کند و از شما انتظار دارد حق را به او بدهید. شما تنها وقتی ارزش دارید که نقش ابزار، وسیله و سلاح را ایفا کنید. در نزد او انسان فی‌نفسه هیچ منزلتی ندارد، او فقط به هدفش می‌اندیشد و بس.

کتاب «امپراتوری» تالیف ریشارد کاپوشچینسکی با ترجمه راضیه خشنود در ۳۴۰ صفحه و قیمت ۳۵۰ هزار تومان از سوی نشر ماهی منتشر شد.

چالش‌های استراتژیک امنیت سایبری ایالات متحده در دوران تحول سیاسی

امنیت سایبری ایالات متحده به دلیل حملات سایبری بین‌المللی با تهدیدات فزاینده‌ای مواجه است. از سوی دیگر، کاهش بودجه و تغییرات مدیریتی در آژانس امنیت سایبری و زیرساخت (CISA) توسط دولت دونالد ترامپ، نگرانی‌های عمیقی درباره آینده این نهاد ایجاد کرده است. به عقیده بسیاری از کارشناسان امنیت سایبری منتقد دولت جدید آمریکا، با افزایش پیچیدگی و شدت حملات سایبری، تصمیمات دونالد ترامپ نقشی تعیین‌کننده در تضعیف توانایی‌های امنیت سایبری این کشور خواهد داشت. جن ایستری، مدیر سابق آژانس امنیت سایبری و زیرساخت (CISA)، در گفت‌وگویی پیش از اتمام دوره مدیریتش، هشدار داد که کاهش بودجه و کوچک‌سازی آژانس، امنیت ملی و زیرساخت‌های حیاتی کشور را به صورت جدی تهدید می‌کند.

صاحب امتیاز و مدیر مسئول: محمد جواد اهووی
زیر نظر شورای سردبیری

عکس: طه اهووی | گرافیک و صفحه آرا: سارا کولیوند
روابط عمومی: جهانگیر توسلی | ناظر هنری: محمدرضا مهدیانی
تلفن: ۰۲۱۸۱۶۵۲۵۱۸ - ۰۹۹۳۱۲۴۱۳۴ | آگهی‌ها: ۰۲۱۸۱۶۵۲۵۱۸
نشانی: بلوار کشاورز، خیابان عبدالته زاده، کوچه زیبا، پلاک ۴۴، واحد ۵
چاپ: صمیم - ۴۴۵۸۲۸۴

FAZAMAJAZI
@ASREGANOON
@ASREGANOON

نقش بازی‌های رایانه‌ای در ایجاد نامنی‌های اجتماعی

حکمرانی سه لایه دارد؛ لایه سیاست‌گذاری، لایه قوانین و مقررات و لایه اجرا. مادر حوزه فضای بازی‌های ویدیویی حکمرانی نداریم، مطلق هیچ چیز؛ هیچ شأنی از شئون حکمرانی جمهوری اسلامی را ندارد.

حشاشین؛ سریالی بدون تاریخ بدون امضا

سریال «حشاشین» که در طول شش ماه و با بودجه‌ای قریب به دوازده میلیون دلار ساخته شده، عملاً پروژه‌ای بزرگ بوده و با سریال‌های تاریخی ایرانی که با بودجه‌های کلان ولی در طول سالیان متمادی ساخته می‌شوند قابل قیاس نیست.

در راه خدا صدقه بده...
که برگشت
باعث چند برابر شدن آن می‌شود.

(سوره بقره آیه ۲۶۱)

1

1

مسیر درستی در توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای ورزش کشور ترسیم شده است

دنیاامالی

مختلف ورزشی حضوری موفق در میداين بين‌المللی دارند و با پویایی، پشتکار و تلاش، برای پیروزی و قهرمانی به میدان می‌روند و در تمامی عرصه‌ها افتخار آفرینی می‌کنند.

نسل‌های گذشته قهرمانان ورزشی ایران از آرش کمانگیر تا پوریای ولی، جهان پهلوان تختی و صدها ورزشکار نامدار ایران در رشته‌های مختلف ورزشی نشان دهنده مسیر درستی است که در توسعه ورزش قهرمانی و حرفه‌ای ترسیم شده و جامعه ورزشکشورمان در راه رسیدن به قله و اهتزاز نام نامی ایران زمین دلاورانه و قهرمانانه تلاش می‌کنند.

وزیر ورزش و جوانان در مراسم افتتاحیه سی و سومین دوره مسابقات بین‌المللی جام فجر؛ امروز، دختران و پسران ایران زمین، در رشته‌های

بازی‌های سرخابی‌ها در ورزشگاه آزادی مشخص شدند

مدیران دو باشگاه استقلال و پرسپولیس نشست را با مسئولان سازمان لیگ درباره میزبانی بازی‌هایشان در ورزشگاه آزادی تهران برگزار کردند. پیش از این مقرر شده بود هر یک از این دو تیم تا پایان نیم‌فصل سه دیدار را به انتخاب خودشان در ورزشگاه آزادی برگزار کنند. استقلال به جز دیدار داری، بازی‌هایش مقابل نساجی و فولاد و پرسپولیس هم دیدارهایش برابر ملوان و سپاهان را در آزادی میزبانی خواهد کرد. البته هر کدام از این دو تیم یک دیدار دیگر را هم در ورزشگاه آزادی میزبانی خواهند کرد.

صدرنشینی نفت تهران

صدرنشینی نفت تهران در پایان مرحله اول پانزدهمین دوره رقابت‌های لیگ برتر شیرجه کشور
مرحله اول از پانزدهمین دوره رقابت‌های لیگ برتر شیرجه باشگاه‌های کشور در استخر بین‌المللی ۹ دی تهران با صدرنشینی نفت تهران و قرار گرفتن آکادمی آزادی و ماشین سازی اراک در جایگاه‌های دوم و سوم به پایان رسید.

کمپ‌های تیم ملی، روزنه امید فوتبال

دنیاحیدری

باعث هدر رفتن آن می‌شود، ولی برپایی کمپ‌های تمرینی می‌تواند شرایط را تغییر دهد و اتفاقات خوبی را رقم بزند و چه بسا حتی نظر بخش خصوصی را نیز جهت سرمایه‌گذاری جلب کند که در آن صورت رونق اقتصادی را هم به دنبال خواهد داشت و دوسر سود خواهد بود.

بر توسعه زیرساخت‌ها، توسعه فوتبال کشور را نیز به دنبال دارد، چراکه شرایط را برای جذب افراد به ورزش و فوتبال حتی در مناطق محروم نیز مهیا می‌کند. مناطقی که بی‌شک استعدادهای قابل توجهی دارند، اما عدم دسترسی به امکانات

ایران تبدیل شود.

موفقیت در ساخت این کمپ‌های تمرینی می‌تواند راه را برای ساخت و سازهای بهتر و بیشتر در جای‌جای کشور باز کند و این اتفاق قابل توجهی برای فوتبال ایران است. فوتبالی که در میان تمام اتفاقات و اخبار تلخی که حول آن چرخ می‌زند، نیاز مبرمی به چنین اتفاقات و اخبار داشت. اخباری که انتظار می‌رود زین پس بیشتر شنیده شود که بی‌تردید تکرار آن، علاوه

میزبانی از تیم‌های سایر کشورها برای کشور ارزآوری هم کند. در واقع ساخت و به بهره‌برداری رساندن کمپ‌های ورزشی در گوشه گوشه کشور نه تنها هزینه‌ساز نیست که در واقع یک سرمایه‌گذاری سودآور نیز هست. اتفاقی که طی چند سال گذشته چند مرتبه‌ای بحث آن به میان کشیده شده و انتظار می‌رود که این بحث‌ها به سرانجام خوب و مثبتی بینجامد.

مراسم کلنگ‌زنی ساخت کمپ شماره ۲ تیم‌های ملی فوتبال در کرمان اتفاق قابل توجه و حتی قابل تقدیری است. کمپی که پیش از این صحبت ساخت نمونه مشابه آن سال ۱۴۰۱ در قشم و ایلام شده بود، پروژه‌هایی که، اما مشخص نیست ساخت آن به مرحله اجرا درآمد یا در حد حرف و امضای چند برگه همکاری بین برخی آقایان مسئول باقی ماند. اما ابتدای سال جاری نیز صحبت‌هایی از کلید خوردن احداث کمپ ساحلی آماده‌سازی تیم‌های ملی در رامسر به میان آمد. زیرساختی که نه فقط می‌تواند جنبه‌های گردشگری ورزشی داشته باشد که می‌تواند باری از دوش مسئولان فوتبال کشور جهت برپایی اردوهای آماده‌سازی در خارج از مرزهای کشور که بسیار هزینه‌ساز است، بردارد و به محلی جهت درآمدزایی تبدیل شود، درست مثل کمپ کرمان که به گفته تاج، رئیس فدراسیون فوتبال می‌تواند به قطب جدید فوتبال ساحلی

لایه‌ای تمام اتفاقات ناگوار فوتبال، کلنگ‌زنی کمپ شماره ۲ تیم‌های ملی در کرمان خبر خوبی بود که می‌تواند روزنه امیدی باشد، هر چند که این اتفاق باید سال‌ها قبل رخ می‌داد، اما ماهی هر زمان که از آب گرفته شود، تازه است.

ایران کشوری چهار فصل است و این قابلیت آب و هوایی بهترین ظرفیت برای برپایی کمپ‌ها و اردوهای ورزشی است. قابلیت و ظرفیتی که طی همه این سال‌ها از آن غفلت شده است، درحالی‌که همین چهار فصل بودن و داشتن آب و هوای مناسب (هر فصل) نه فقط برای تأمین نیازهای کل ورزش کشور کفایت که ظرفیت مناسبی برای پذیرایی از تیم‌های کشورهای همسایه نیز به شمار می‌رود. البته به شرط آنکه زیرساخت‌های لازم آن مهیا شود تا با یک تیر همزمان چند نشان بزنیم.

برپایی کمپ‌های ورزشی، به خصوص در نقاط محروم کشور نه فقط می‌تواند باعث اشتغالزایی در این مناطق و رونق ورزش در آن شود که می‌تواند از خروج مقدار قابل توجهی ارز از کشور (برای برگزاری اردوهای ورزشی خارج از مرزهای ایران) جلوگیری کند و در عین حال می‌تواند زمینه‌ساز توسعه گردشگری ورزشی نیز شود و با فراهم کردن شرایط جهت